บทที่ 3

ความตรึงแน่นกับความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติในแง่ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยมีสมมุติฐานว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยสามารถจำแนกได้หลายประเภทโดยขึ้นอยู่กับลักษณะความเป็นประโยคของมัน นั่นคือ หน่วยสร้างกริยาเรียงอาจมีโครงสร้างเป็นแบบเอกประโยคหรือเป็นแบบอื่น ในงานวิจัยชิ้นนี้ คุณสมบัติความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงตัดสินจากเกณฑ์ในการกำหนดความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง ซึ่งเป็นเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ซึ่งมีอยู่ 4 เกณฑ์ ดังจะกล่าวในรายละเอียดข้างล่าง ในการจำแนกหน่วยสร้างกริยาเรียงตามลักษณะความเป็นประโยค ผู้วิจัยจะเริ่มจากการวิเคราะห์กระสวน (pattern) ของหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้งหมดในข้อมูล จำนวน 2,500 หน่วยสร้าง ซึ่งกระสวนดังกล่าวนั้นพิจารณาจากคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียง ต่อจากนั้นจึงจะวิเคราะห์ความเป็นประโยคของกระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่พบในการวิเคราะห์ส่วนแรก ดังนั้นในบทนี้จะแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

3.1 กระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียง

3.2 ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง

3.3 สรุป

3.1 กระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียง

ในงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย Filbeck ได้เสนอความคิดว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยกริยาวลีที่ซ้อนกัน ซึ่งถือเป็นหน่วยกริยาในประโยคพื้นฐานของภาษาไทย (kernel sentence) กฎโครงสร้างวลีที่ Filbeck ได้

เสนอเพื่อแสดงลักษณะประโยคในภาษาไทย คือ

$$S \longrightarrow NP \quad VP$$

$$VP \longrightarrow VP^{*}$$

กฎกริยาวลี VP^{*} แสดงคุณสมบัติการเกิดซ้ำ (recursive) ของกริยาในภาษาไทย กล่าวคือ ในประโยคพื้นฐานจะประกอบด้วยกริยาวลี 1 กริยาวลี หรือมากกว่าก็ได้ Filbeck มิได้ตั้งข้อสังเกตแต่อย่างใดทั้งสิ้นเกี่ยวกับข้อจำกัดในการเกิดเรียงต่อกันของกริยาวลี ผู้วิจัยมีความสนใจว่ากริยาวลีในหน่วยสร้างวลีกริยาเรียงนั้นมีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกันหรือไม่ และจากการศึกษาพบว่า มีข้อจำกัดบางประการในการปรากฏร่วมกันระหว่างกริยาวลีในหน่วยสร้างวลีกริยาเรียง กล่าวคือมิใช่ว่าเราจะนำกริยาใด ๆ มาเรียงกันในลำดับใดก็ได้ ดังตัวอย่างข้างล่าง

10) * เขาปิ้งปลาซื้อ

11) * เขาหันนั่ง

ประโยค 10 และ 11 เป็นประโยคที่ไม่เป็นที่ไม่ยอมรับในภาษาไทย แต่ถ้าเปลี่ยนคำกริยาตัวสุดท้ายในหน่วยสร้างกริยาเรียงดังประโยค 12 และ 13 จะพบว่าประโยคใหม่เป็นที่ยอมรับในภาษาไทย

12) เขาปิ้งปลากิน

13) เขาหันมา

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่า มีข้อจำกัดทางอรรถศาสตร์ของคำกริยาในการเกิดร่วมกันในหน่วยสร้างกริยาเรียง นอกจากนั้น ถ้าเราสลับที่กริยาทั้งสองในประโยคที่ 12 และ 13 ซึ่งได้แก่ *เขากินปิ้งปลา *เขามาหัน จะเห็นได้ว่าประโยคใหม่ไม่เป็นที่ยอมรับอีกต่อไปเราจึงอาจสรุปได้ว่า มีข้อจำกัดในเรื่องประเภทและลำดับของกริยาในการเกิดเรียงกันในหน่วยสร้างกริยาในภาษาไทย ดังนั้นในลำดับแรกผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์ประเภททางความหมายของกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยพิจารณาจากตำแหน่งของกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างนี้

อนึ่ง จากข้อมูลหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย ผู้วิจัยพบหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ประกอบด้วยคำกริยา หรือกริยาวลีจำนวนตั้งแต่ 2 คำ จนถึง 6 คำต่อวลี ถึงแม้ว่าจำนวนกริยาวลีที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงแต่ละหน่วยสร้างจะหลากหลายผู้วิจัยพบว่ามีข้อจำกัดในการเกิดร่วมกันระหว่างกริยาวลีเพียง 2 วลี เท่านั้น นั่นหมายความว่ากริยาวลี 2 วลี อาจเกิดเรียงกันตามเงื่อนไขบางประการแล้วรวมกันทำหน้าที่เป็น 1 กริยาวลี ซึ่งอาจเกิดร่วมกับกริยาวลีอีกวลีหนึ่งก็ได้ดังเช่นตัวอย่างข้างล่าง

14) เขาอยากขับรถขึ้นภูเขา

ในตัวอย่างข้างบน กริยาวลีขับรถ และขึ้นภูเขา เกิดเรียงกันตามเงื่อนไขบางประการ แล้วรวมกันเป็นกริยาวลี ขับรถขึ้นภูเขา ซึ่งเกิดร่วมกับกริยา อยาก จะเห็นได้ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงอาจประกอบขึ้นด้วยหน่วยสร้างกริยาเรียงเล็ก ๆ ที่ซ้อนกันอยู่ภายในได้ดังตัวอย่างข้างต้น ด้วยเหตุนี้ในการวิเคราะห์หากระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียงผู้วิจัยจึงจะเริ่มด้วยการวิเคราะห์ประเภททางความหมายและลำดับของกริยาวลีเพียง 2 วลีที่จะปรากฏเรียงกันและจะกล่าวถึงการซ้อนกัน (embedding) ของหน่วยสร้างกริยาเรียง ใน 3.1.2

3.1.1 หน่วยพื้นฐานของหน่วยสร้างกริยาเรียง

ดังได้กล่าวแล้วว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นหน่วยสร้างที่มีข้อจำกัดทางอรรถศาสตร์ในการปรากฏร่วมกันระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์กระสวน (pattern) ของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ประกอบด้วยกริยาวลีเพียง 2 วลีก่อน ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นหน่วยพื้นฐานของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย กระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียงในงานวิจัยนี้จะแบ่งประเภทตามคุณสมบัติทางความหมาย และตำแหน่งที่เกิดของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง อนึ่ง ตัวอย่างหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้นจะแสดงตามรูปที่ปรากฏใช้จริงในข้อมูล

3.1.1.1 คุณสมบัติทางความหมายของคำกริยาที่ปรากฏในวลีกริยาเรียง

ขั้นตอนในการจำแนกกระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียงจะเริ่มจากการพิจารณาคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยาและลำดับของการปรากฏของคำกริยาประเภทต่าง ๆ ในหน่วยสร้างกริยาเรียง กล่าวคือ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำกริยาที่สามารถปรากฏในตำแหน่งแรกของหน่วยสร้างกริยาเรียง และต่อมาจึงจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของหน่วยสร้างกริยาเรียง ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังนี้

3.1.1.1.1 คำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งแรกของหน่วยสร้างกริยาเรียง (กริยา 1)

คำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งแรกของหน่วยสร้างกริยาเรียง ได้แก่ กริยาบอกการกระทำ กริยาบอกสภาพและคุณสมบัติ กริยาบอกการเปลี่ยนแปลง และกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ คำกริยาเหล่านี้สามารถจำแนกเป็นประเภทย่อยตามคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ได้ดังนี้

ก. กริยาบอกการกระทำ (action verbs)

กริยาบอกการกระทำ เป็นกริยาที่เสนอความหมายบอกถึงการกระทำ กริยากลุ่มนี้เป็นกริยาที่ต้องการผู้กระทำ เช่น เดิน ปรบ (มือ) นั่ง ฟัง เป็นต้น กริยาในกลุ่มนี้อาจจะมีผู้รับการกระทำ (patient) เช่น หยิบ ฉีก หรือไม่มีผู้รับการกระทำ เช่น วิ่ง คลาน เป็นต้น

กริยาบอกการกระทำ สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (primary action) และกริยาบอกการกระทำอปฐมภูมิ (nonprimary action) กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ หมายถึง กริยาแสดงการกระทำที่เราทุกคนสามารถรับรู้ (perceive) ได้เหมือนกัน และรับรู้ได้อย่างชัดเจนแน่นอนว่าการกระทำนั้น ๆ ใช้ส่วนใดของร่างกายใน

การกระทำ ตัวอย่างเช่นกริยา เดิน คลาน เกา วิ่ง ปีน กลืน คำกริยาเหล่านี้แสดงการกระทำที่ทุกคนวาดภาพได้เหมือนกันและชัดเจนว่ากระทำอย่างไร นั่นคือ ใช้ส่วนใดของร่างกายในการกระทำ ส่วนการกระทำแบบอปฐมภูมิเป็นการกระทำที่ไม่ชัดเจน (vague) ในแง่ที่เราไม่รู้ชัดหรือแน่นอนว่าการกระทำนั้น ๆ ใช้อวัยวะส่วนใดของร่างกาย หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้น ๆ กระทำอย่างไร การกระทำอปฐมภูมิอาจเป็นการกระทำทางกายก็ได้แต่การกระทำนั้นต้องไม่ชัดเจนในแง่วิธีการที่ใช้ในการกระทำ เช่น แชง การแชงเป็นการกระทำที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเช่นใช้ขาและเท้าเดินแชงช้า ๆ หรือวิ่งแชงเร็ว ๆ หรือใช้ปีกบินแชงก็ได้ ตัวอย่างอื่นของกริยาอปฐมภูมิได้แก่ ตอบ ซึ่งอาจกระทำโดยการพูดตอบ เขียนตอบ โบกมือตอบ และ ไป ซึ่งอาจกระทำโดยการเดินไป วิ่งไป คลานไป ฯลฯ กริยาบอกการกระทำอปฐมภูมินอกจากจะเป็นการกระทำทางกายแล้วยังอาจเป็นการกระทำทางความคิดเช่น วิเคราะห์ วิจารณ์ กริยาบอกการกระทำทั้ง 2 ชนิด จำแนกย่อยได้อีกดังข้างล่าง

1. กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ

กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้ดังนี้

ก) กริยาบอกการเคลื่อนที่ของร่างกาย กริยาในกลุ่มนี้แสดงการเคลื่อนที่ของร่างกายและบอกวิธีการเคลื่อนที่ของร่างกายหรือบอกวิธีการที่ใช้ในการเคลื่อนที่ เช่นใช้อวัยวะส่วนใดหรือใช้พาหนะชนิดใดด้วยความเร็วเท่าใด คำกริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ เดิน วิ่ง ขับรถ คลาน บิน

ข) กริยาบอกการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายโดยอยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน ได้แก่ ผงก(หัว) หัน กวาด(สายตา) ปรบ(มือ) พยัก(หน้า)

ค) กริยาบอกท่าทาง (posture) ของร่างกายอันเกิดจากการเคลื่อนไหวของอวัยวะของร่างกาย หรือการเปลี่ยนอิริยาบถของร่างกายซึ่งนำไปสู่ท่าทางนั้น ๆ ได้แก่ นั่ง ยืน นอน คุกเข่า เดิน (คำว่า

เดินมีลักษณะพิเศษตรงที่ว่าเป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของร่างกายแต่ถ้ามองจากอีกมุมหนึ่งก็จะแสดงท่าทางแบบหนึ่งของร่างกายเช่นเดียวกับคำว่า ยืน นอน นั่ง)

ง) กริยาบอกการกระทำซึ่งใช้ประสาทสัมผัสส่วนหูและส่วนตา และไม่จำเป็นต้องมีการเคลื่อนไหวของอวัยวะทั้งสอง คำกริยากลุ่มนี้ได้แก่ ฟัง อ่าน มอง เพ่ง

จ) กริยาบอกการกระทำด้วยอวัยวะของร่างกายอื่น ๆ ที่มิใช่การกระทำในข้อ ก-ง (ซึ่งอาจใช้อวัยวะมากกว่า 1 ส่วนในเวลาเดียวกัน) การกระทำที่แสดงโดยคำกริยากลุ่มนี้อาจเป็นการกระทำซึ่งใช้อวัยวะบางส่วนของร่างกาย โดยไม่กระทำต่อสิ่งอื่น หรือเป็นการกระทำต่อสิ่งอื่น ๆ ก็ได้ คำกริยากลุ่มนี้ได้แก่ กิน พูด ตะโกน ร้อง เขย่า จับ ยื่น หยิบ หมุน วาง ฉีก ปิ้ง ล้าง ถึงแม้ว่ากริยาในกลุ่มนี้อาจใช้อวัยวะหลายส่วนในการกระทำ แต่เราก็สามารถเห็นภาพชัดเจนว่า ใช้วิธีการใดหรืออวัยวะส่วนใดในการกระทำบ้าง

2. กริยาบอกการกระทำอปฐมภูมิ

กริยากลุ่มนี้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้ 2 กลุ่ม คือ

ก) กริยาบอกการกระทำเชิงรูปธรรม กริยาในกลุ่มนี้แสดงการกระทำซึ่งต้องใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกายในการกระทำ แต่อย่างไรก็ตาม กริยากลุ่มนี้ไม่ได้บ่งชี้ชัดเจนว่าใช้ส่วนใดของร่างกายหรือวิธีการใดในการกระทำ กริยากลุ่มนี้แบ่งเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้

1) กริยาบอกการกระทำที่เป็นการเคลื่อนที่ซึ่งแสดงทิศทาง อย่างไรก็ตามกริยาในกลุ่มนี้มิได้ระบุว่าเป็นการเคลื่อนที่โดยใช้อวัยวะส่วนใดหรือวิธีการใด ตัวอย่าง เช่น ไป อาจเป็นการเคลื่อนที่โดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หรือพาหนะชนิดต่าง ๆ เช่น ไปโดยใช้ขา ใช้ปีก ใช้รถยนต์ ใช้รถจักรยาน เป็นต้น กริยากลุ่มนี้จำแนกย่อยดังนี้

(1) กริยาบอกการเคลื่อนที่ที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหรือสถานที่ของผู้พูด (deixis)[1] ได้แก่ ไป มา

(2) กริยาบอกการเคลื่อนที่ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหรือสถานที่ของผู้พูดแต่แสดงการเคลื่อนที่ที่อาจสัมพันธ์กับสิ่งอื่น เช่น สิ่งกั้นล้อม ได้แก่ เข้า ออก หรือ สัมพันธ์กับแรงดึงดูดของโลก เช่น ขึ้น ลง เป็นต้น

2) กริยาบอกการกระทำที่บอกอากัปกิริยาหรือวิธีการในการกระทำสิ่งอื่นอีกสิ่งหนึ่ง เช่น บรรจง รีบ หัด เป็นต้น คำกริยาเหล่านี้จะบอกข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำสิ่งหนึ่ง ๆ เช่น บรรจงเย็บผ้า บอกว่า การเย็บผ้านั้นทำด้วยความตั้งใจ และความประณีต หรือ แกล้งร้องไห้ บอกว่า การร้องไห้เป็นการกระทำที่ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความบริสุทธิ์ใจจริง แต่เป็นการแสร้งทำ จะเห็นได้ว่า การกระทำดังกล่าวนี้เป็นการกระทำที่ไม่ได้เป็นการกระทำที่อยู่ลำพังหรือเกิดได้โดยอิสระ นั่น

---

[1] Deixis คือปรากฏการณ์ทางภาษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับปริบท (context) โดยการที่ภาษาได้ถ่ายทอด (encode) แง่มุมต่าง ๆ ของสถานการณ์ที่แวดล้อมถ้อยคำ (utterance) มาไว้ในตัวภาษา ด้วยเหตุนี้ การตีความหมายของถ้อยคำจะขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ปริบทของถ้อยคำ (context of utterance) ยกตัวอย่างเช่น ไป เส้นทางของ "ไป" จะไม่คงที่ว่าเป็นเส้นทางไปทางทิศเหนือ ตะวันออก หรือใต้ แต่ความหมายของ "ไป" จะขึ้นอยู่กับผู้พูด นั่นคือ ความหมายของ "ไป" จะสัมพันธ์กับผู้พูดในแง่ของการออกไปจากผู้พูด ปรากฏการณ์นี้อาจจะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสถานที่ เช่น ที่นี่ ที่นั่น หรือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับลักษณะกายภาพของโลก เช่น เข้า ออก บอกความสัมพันธ์กับสิ่งกั้นล้อม หรือ ขึ้น ลง บอกความสัมพันธ์กับแรงดึงดูดของโลกเป็นต้น (Levinson 1983)

คือการตีความคำกริยาทุกคำกลุ่มนี้ต้องอาศัยหรืออิงกริยาอีกคำหนึ่งเสมอ มิฉะนั้นจะไม่ได้ความครบสมบูรณ์ คำกริยากลุ่มนี้ได้แก่ บรรจง ลนลาน รีบ แอบ งุบงิบ หัด เร่ง ช่วย แกล้ง แสร้ง

3) กริยาบอกการกระทำอื่น ๆ ซึ่งมิใช่คำกริยาใน 1) และ 2) ได้แก่ นำ ทำ

ข) กริยาบอกการกระทำทางสมอง (mental action verbs) เช่น คิด วิเคราะห์

ข. กริยาบอกสภาพและคุณสมบัติ (stative verbs) แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้

1. กริยาบอกความต้องการ ได้แก่ ต้องการ อยาก หวัง สนใจ ชอบ

2. กริยาบอกความรู้สึกที่เกิดขึ้นในระหว่างที่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้แก่ ฝืนใจ เต็มใจ ยินดี ชอบ

3. กริยาบอกสภาพทางกายภาพ ได้แก่ (ผม)ยุ่ง สูง ขาว เป็นต้น

ค. กริยาบอกการเปลี่ยนแปลง คือ คำกริยาที่บอกการเปลี่ยนแปลงที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นเอง คำกริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ เปลี่ยน เปลี่ยนแปลง เพิ่ม

ง. กริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ได้แก่ (จรวด)พุ่ง[2]

---

[2] คำกริยาบางคำอาจจะอยู่ในประเภทหลายประเภทได้ เช่น กริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ พุ่ง เมื่อปรากฏร่วมกับประธานซึ่งเป็นมนุษย์หรือสัตว์ จะเป็นกริยาบอกการกระทำ ตัวอย่างเช่น เขาพุ่งจรวด(กระดาษพับ)ไปข้างหน้า ตัวเขาพุ่งไปข้างหน้า

(เรือ) แจว

กริยาที่ปรากฏเป็นกริยาในตำแหน่งแรกของหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งจำแนกตามคุณสมบัติทางความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถแสดงเป็นแผนผังได้ดังนี้ (กริยาแต่ละประเภทจะมีรหัสประจำเพื่อความสะดวกในการอ้างอิงในภายหลัง และอักษรย่อ ก. จะแทน คำว่า กริยา)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ 1 ประเภทกริยาที่สามารถปรากฏในคำแหน่งแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง

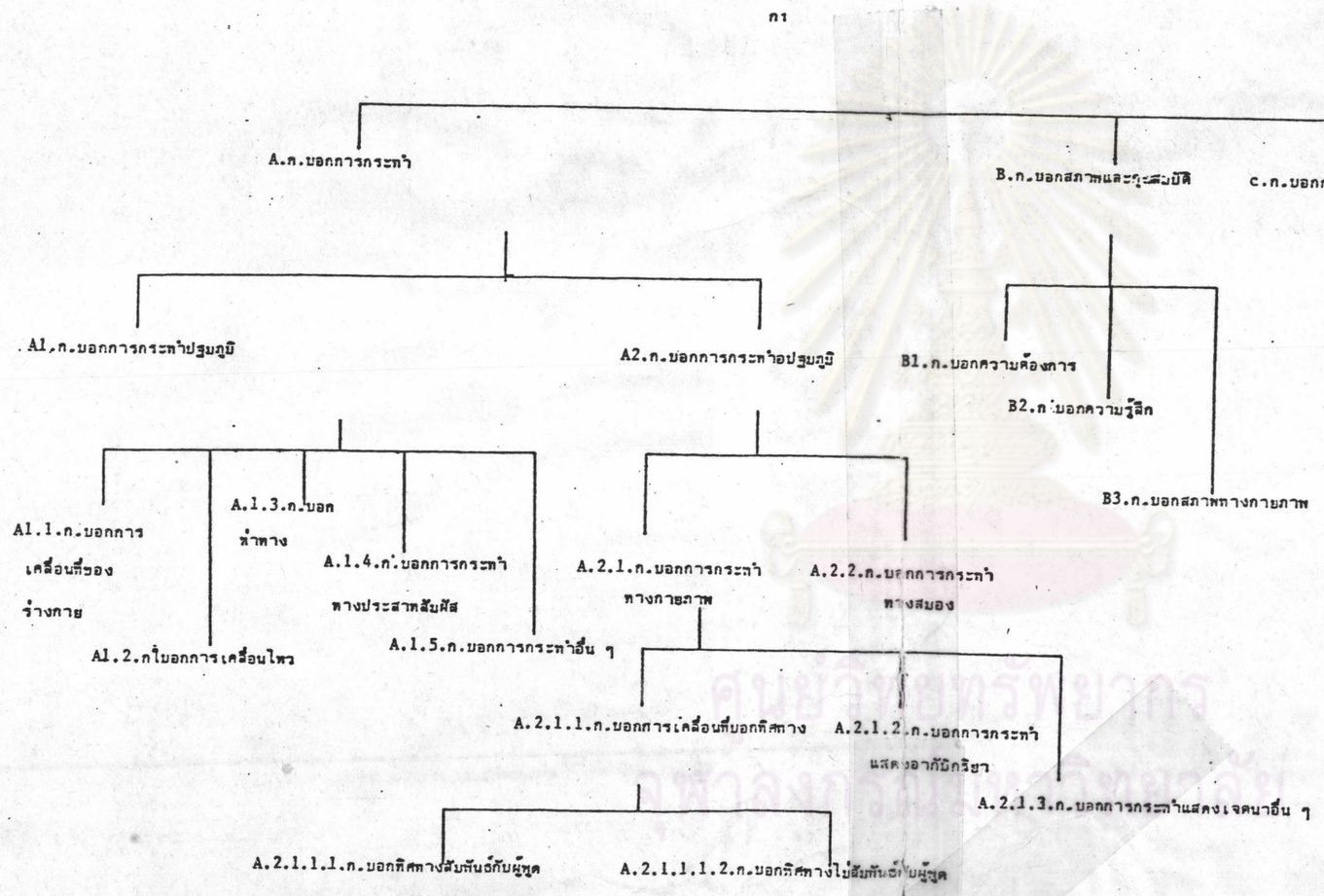

3.1.1.1.2 คำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งที่สองของหน่วยสร้างกริยาเรียง (กริยา 2)

คำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งที่สองของหน่วยสร้างกริยาเรียงได้แก่กริยาบอกการกระทำ กริยาบอกสภาพ กริบาบอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และกริยาบอกกระบวนการทางกายภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก. กริยาบอกการกระทำ แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

1. กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ

กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิที่ปรากฏในตำแหน่งที่สองของหน่วยสร้างกริยาเรียงนี้เป็นคำกริยาประเภทเดียวกับกริยาบอกการกระทำปฐมภูมิที่ปรากฏในตำแหน่งแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง (ดู 3.1.1.1.1 ก ข้อ 1) .

2. กริยาบอกการกระทำอปฐมภูมิ

คำกริยาบอกการกระทำอปฐมภูมิ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่สองในหน่วยสร้างกริยาเรียง แบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังนี้

ก) กริยาบอกการกระทำทางกายภาพ (physical action verbs)

กริยาบอกการเคลื่อนที่ที่บอกทิศทาง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กริยาบอกการเคลื่อนที่ที่สัมพันธ์กับผู้พูด เช่น ไป มา

2) กริยาบุอกการเคลื่อนที่ที่ไม่สัมพันธ์กับผู้พูด แบ่งเป็นการเคลื่อนที่ที่สัมพันธ์กับแรงดึงดูดของโลกเช่น ขึ้น ลง และที่สัมพันธ์กับสิ่งกั้นล้อมเช่น เข้า ออก เป็นต้น

ข) กริยาบอกการกระทำทางสมอง ได้แก่ คิด วิเคราะห์ วิจารณ์

ค) กริยาบอกการกระทำอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การกระทำในข้อ 2 ก) และ ข) กริยากลุ่มนี้จะบอกการกระทำที่ไม่ชัดเจนว่าเป็นการกระทำโดยวิธี

ไหน เช่น การแชง อาจทำได้โดยการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น เดินแชง วิ่งแชง หรือโดยการเปล่งวาจา เช่น พูดแชง ก็ได้ อีกตัวอย่างหนึ่งคือการตอบซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น เขียนตอบ พูดตอบ หรือ พยักหน้าตอบ คำกริยาในกลุ่มนี้ได้แก่ แชง ตอบ ขอบคุณ ต้อนรับ ขอ สมทบ เรียก

ข. กริยาบอกสภาพ (stative verbs) ได้แก่

1) กริยาบอกความรู้สึกทางกาย หรือทางจิต คำกริยากลุ่มนี้ได้แก่ เจ็บ ปวด เสียใจ ดีใจ

2) กริยาบอกความเท่าเทียมที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างสิ่ง 2 สิ่ง ได้แก่ เป็น

ค. กริยาบอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (perception) คือ คำกริยาที่บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสัตว์ เช่น ได้ยิน เห็น พบ เป็นต้น

ง. กริยาบอกกระบวนการทางกายภาพ คือ คำกริยาที่บอกกระบวนการทางกายภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการนำไปสู่สภาพใดสภาพหนึ่งของสิ่งนั้น เช่น แตก จะเสนอความหมายบอกการเปลี่ยนสภาพของวัตถุใดวัตถุหนึ่งจากปกติมาเป็นชิ้นเล็กชิ้นเล็กชิ้นน้อย และวัตถุนั้นจะดำรงสภาพทางกายภาพ คือ แตก ไปชั่วระยะหนึ่ง คำกริยาในกลุ่มนี้ได้แก่ แตก หัก สุก เป็นต้น

กริยาที่ปรากฏในตำแหน่งที่สองของหน่วยสร้างกริยาเรียงดังกล่าวข้างต้นสามารถแสดงเป็นผังได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ 2 ประเภทกริยาที่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของหน่วยสร้างกริยาเรียง

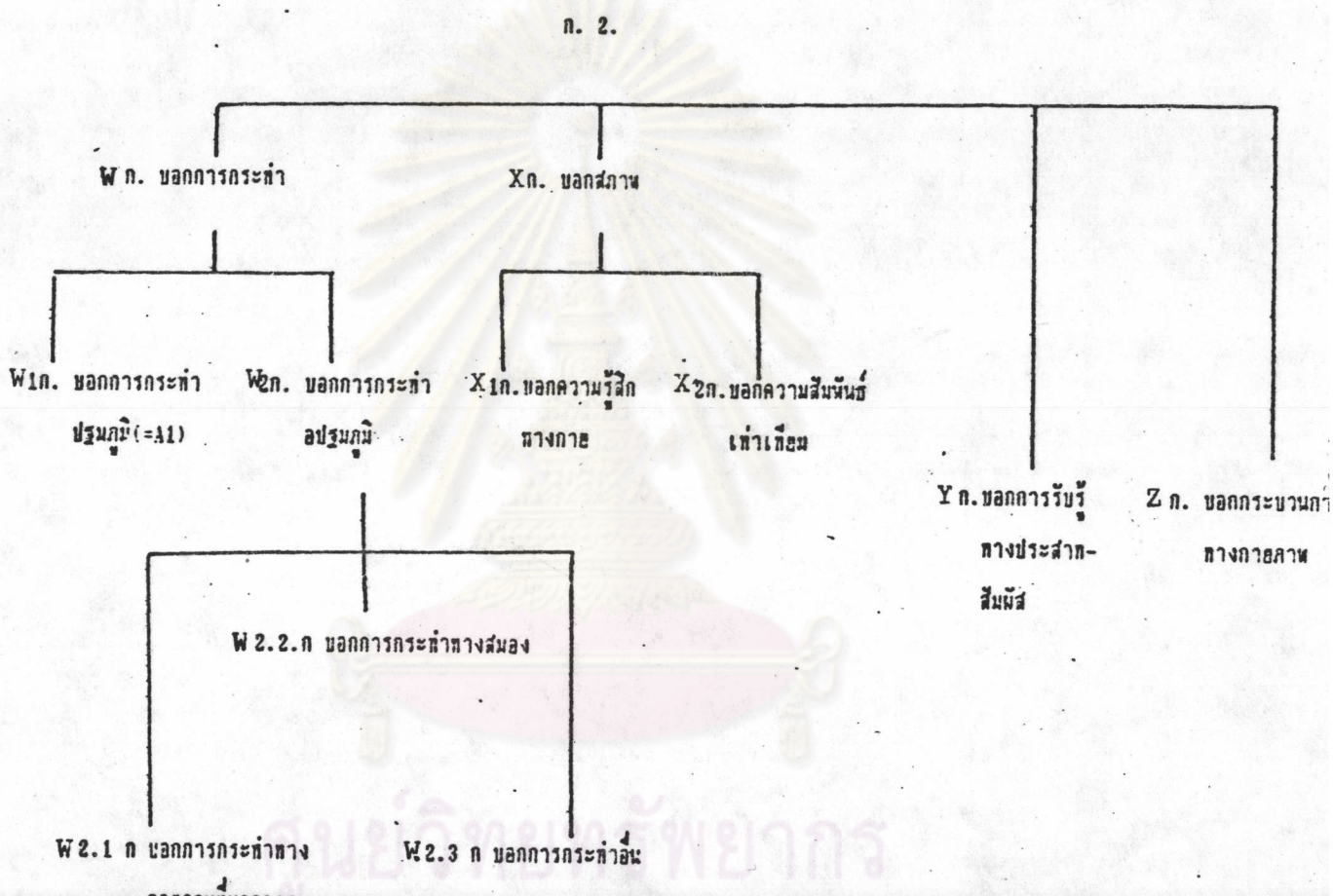

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาการปรากฏร่วมกันของกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง พบว่ากริยาบางประเภทมีตำแหน่งที่เฉพาะเจาะจงในการปรากฏ นั่นคือ จะปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ตำแหน่งเดียวหรือตำแหน่งที่ 2 ตำแหน่งเดียว จะมีเฉพาะกริยาบางประเภทเท่านั้นที่สามารถปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งแรกและตำแหน่งที่สองในหน่วยสร้างกริยาเรียง กริยาที่ปรากฏได้ทั้งสองตำแหน่ง ได้แก่ กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิทั้งกลุ่ม (A1) และพบว่าคำกริยาที่ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่สองในหน่วยสร้างกริยาเรียง คือ กริยาบอกการกระทำที่บอกอากัปกริยาในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด (A.2.1.2) คำกริยาบอกสภาพและคุณสมบัติ (B) และกริยาบอกการเปลี่ยนแปลง (C)ตัวอย่างเช่น

15 ก. *เดินบรรจง (กริยา 2 = กริยาบอกอากัปกริยา)

ข. *เขียนหนังสือหัด

ค. *เขย่าขวดรีบ

ง. *แชงเธอเร่ง

จ. *คลานแสร้ง

16 ก. *เดินต้องการ (กริยา 2 = กริยาบอกสภาพและคุณสมบัติ)

ข. *เขียนหนังสือสนใจ

ค. *เปลี่ยนสภาพชอบ

ง. *พุ่งจรวดฝืนใจ

จ. *วิเคราะห์ยินดี

17 ก. *เดินเปลี่ยน (กริยา 2 = กริยาบอกการเปลี่ยนแปลง)

ข. *เขียนหนังสือเปลี่ยนแปลง

ค. *แชงเปลี่ยนสภาพ

ง. ต้องการเปลี่ยนการแต่งตัว (กริยา 2 ≠ กริยาบอกการเปลี่ยนแปลง แต่ = กริยาบอกการกระทำอปฐมภูมิ

3.1.1.2 กระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียง

เมื่อพิจารณาจากคุณสมบัติทางความหมายและตำแหน่งการเกิดของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทกระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียงออกเป็นกระสวนต่าง ๆ ได้ 12 กระสวน ดังนี้

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 1

หน่วยสร้างกริยาเรียงในกระสวนนี้ประกอบด้วย กริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (กลุ่ม A 1 จากแผนภูมิกริยา 1) และกริยาที่ปรากฏเป็นกริยา 2 คือ กริยาที่บอกการกระทำอปฐมภูมิ (กลุ่ม W2.3 จากแผนภูมิกริยา 2) ซึ่งเขียนเป็นกระสวนได้ดังนี้

กริยา 1	กริยา 2
+ การกระทำปฐมภูมิ (A1)	+ การกระทำอปฐมภูมิ (W2.3)
+ กริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ(D)	

ตัวอย่าง

18) ขับแชงในที่ห้ามแชง

19) ตะโกนตอบ

20) ยกมือรับไหว้

21) ไหว้ขอบคุณ

22) ขับรถฝ่าไฟแดง

23) กวักมือเรียก

24) วางทิ้งอยู่บนโต๊ะ

25) พยักหน้าตอบอย่างหนักแน่น

26) พยักหน้าเห็นด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 2

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 ประกอบด้วย คำกริยาบอกท่าทาง (A1.3) ปรากฏในตำแหน่งแรก และ คำกริยาบอกการกระทำซึ่งอาจจะเป็นการกระทำแบบปฐมภูมิหรืออปฐมภูมิ (X) ก็ได้ปรากฏในตำแหน่งที่ 2

กริยา 1 กริยา 2

+ กริยาบอกท่าทาง (A1.3) + กริยาบอกการกระทำ (W)

ตัวอย่าง

27) ยืนสั่งงานนายพิณ

28) ยืนมอง

29) นั่งดูหนังสือ

30) นั่งรอหมอ

31) นั่งนึกถึงผู้คนที่ฉันได้พบได้เห็น

32) นั่งท้าวคางกับข้อศอก

33) นอนร้องไห้

34) นั่งฟังวิทยุ

35) นั่งชันเข่าอยู่บนเตียง

36) ยืนเกาะกลุ่ม

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 3

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้ ประกอบด้วย กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (A1) ปรากฏในตำแหน่งแรก และมีกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่บอกทิศทาง (x2.1) ปรากฏในตำแหน่งที่สอง

กริยา 1 กริยา 2

+ การเคลื่อนที่ของร่างกาย (A1) + การเคลื่อนที่บอกทิศทาง[3] (X2.1)

+ การเคลื่อนที่ของวัตถุ

ตัวอย่าง

37) วิ่งเข้าบ้าน

38) เดินไปโรงเรียน

39) เรือจ้างกำลังแจวออกแม่น้ำใหญ่

40) ธนูหลายดอกพุ่งออกจากคันศร

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 4

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 4 นี้ ประกอบด้วย กริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำอันเกิดจากประสาทสัมผัส (A1.4) และกริยา 2 บอกปรากฏการณ์อันเกิดจากประสาทสัมผัสนั้น ๆ (Y)

กริยา 1 กริยา 2

+การกระทำเกิดจากประสาทสัมผัส(A1.4) +การรับรู้ทางประสาทสัมผัส(Y)

ตัวอย่าง

41) ฟังเพลงได้ยิน

42) อ่านพบในการ์ตูนฝรั่ง

---

[3]กริยาบอกทิศทาง อาจปรากฏเดี่ยวหรือปรากฏร่วมกับกริยาบอกทิศทางด้วยกันเอง นั่นหมายความว่า กริยาบอกทิศทางอาจปรากฏร่วมกันมากกว่าหนึ่งได้ เช่น เดินขึ้นมา ดูรายละเอียดเรื่องข้อจำกัดทางอรรถศาสตร์ของการเกิดร่วมกันของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทบอกทิศทาง ใน กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Kingkarn Thepkanjana, 1986)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

43) มองเห็นการเปลี่ยนแปลงด้านเสียง

44) มองเห็นสิ่งทั้งหลายตามสภาพที่เป็นจริง

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 5

ในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 5 นี้ คำกริยาบอกสภาพและคุณ-สมบัติ ซึ่งแบ่งย่อยเป็น กริยาบอกความต้องการ (B1) และกริยาบอกความรู้สึกต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง (B2) จะปรากฏเป็นกริยา 1 โดยมีกริยาบอกการกระทำซึ่งอาจเป็นการกระทำปฐมภูมิและการกระทำอปฐมภูมิ (W) ปรากฏเป็นกริยา 2 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5 แบ่งเป็น หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5ก และกระสวนที่ 5ข

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 5ก

กริยา 1	กริยา 2
+กริยาบอกความต้องการ (B1)	+กริยาบอกการกระทำ (W)

ตัวอย่าง

45) อยากอ่านจดหมายของหล่อนมากกว่า

46) ต้องการไปโรงเรียน

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 5ข

กริยา 1	กริยา 2
+กริยาบอกความรู้สึก (B1)	+กริยาบอกการกระทำ (W)

ตัวอย่าง

47) ฝืนใจตอบจดหมาย

48) เสียใจร้องไห้เสียงดัง

49) เต็มใจเลี้ยง

50) ดีใจกระโดดโลดเต้น

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 6

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 6 ประกอบด้วย คำกริยาในตำแหน่งแรก เป็นกริยาบอกการกระทำอปฐมภูมิกลุ่มที่บอกอากัปกริยาในการกระทำ (A2.12) ส่วนกริยาในตำแหน่งที่สองจะเป็นกริยาบอกการกระทำ (W)

กริยา 1	กริยา 2
+การกระทำอปฐมภูมิบอกอากัปกริยาของการกระทำ (A2.1.2)	+การกระทำ (W)

ตัวอย่าง

51) รีบไปโรงเรียน

52) รีบรักษา

53) รีบไขกระจก

54) ทดลองทำ

55) แกล้งดักคอเขา

56) หัดพิมพ์

57) แอบร้องไห้

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 7 สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้ 2 กลุ่ม คือ หน่วยสร้างกริยาเรียง 7ก และหน่วยสร้างกริยาเรียง 7ข

หน่วยสร้างกริยาเรียง 7ก ประกอบด้วย กริยาแรก เป็นกริยาบอกการกระทำ (A) ที่มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์เป็นอกรรมกริยา และกริยา 2 เป็นกริยาบอกความสัมพันธ์เท่าเทียมกันระหว่างหน่วย 2 หน่วย (X2) จากข้อมูล พบว่าหน่วยสร้างกระสวนนี้ปรากฏเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนมากกว่าปรากฏเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐาน รูปกระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียง 7ก คือ

กริยา 1 กริยา 2

+กริยาบอกการกระทำ (A) +กริยาบอกความสัมพันธ์เท่าเทียมกัน (X2)

ตัวอย่าง

58) ทำงานเป็นลูกจ้างเขา

59) เรียนเป็นครู

60) ปลอมตัวเป็นแขก

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7ข ประกอบด้วย คำกริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (A1) ซึ่งมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์เป็นคำกริยาสกรรม ปรากฏในตำแหน่งแรก และมีคำกริยาบอกความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน(X2) ปรากฏตามมา อย่างไรก็ตามอาจมีการละคำนามตามหลังคำกริยาสกรรมในตำแหน่งแรกก็ได้

กริยา 1 กริยา 2

+กริยาบอกการกระทำ (A1) +กริยาบอกความสัมพันธ์เท่าเทียม (X2)

ตัวอย่าง

61) พับผ้าเป็น 3 ทบ

62) เขียนเป็นแผนผัง

63) สร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

64) ตัดเป็นคำ

65) กินผักเป็นอาหาร

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 8

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 8 ประกอบด้วย กริยาบอกกระทำปฐมภูมิเกิดเรียงต่อกันทั้งในตำแหน่งที่หนึ่งและที่สอง

กริยา 1 กริยา 2

+กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (A1) +กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (W1)

ตัวอย่าง

66) ปั้งปลากิน

67) หยิบขนมปังกิน

68) จุดกล้องสูบโขมง

69) แหงนมองท้องฟ้า

70) ค้อมตัวกอดเข่าไว้หลวม ๆ

71) ยกมือไหว้

72) หันหลังพิงพนักเก้าอี้

73) ถอดกระโปรงกองไว้ที่เก้าอี้หวาย

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 9

ในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้ มีกริยาบอกทิศทางการเคลื่อนที่ประเภทสัมพันธ์กับผู้พูด (A2.1.1.1) เช่น ไป มา ปรากฏในตำแหน่งแรก และกริยาบอกการกระทำ (W) ปรากฏในตำแหน่งที่ 2

กริยา 1 กริยา 2

+กริยาบอกทิศทางการเคลื่อนที่ (A2.1.1.1) +กริยาบอกการกระทำ (W)

ตัวอย่าง

74) ไปโยนโบว์ลิ่ง

75) ไปทำงาน

76) ไปนั่งที่ม้านั่ง

77) ไปจองตั๋วรถทัวร์เที่ยวบ่าย

78) ไปเยี่ยมเขาเดือนหน้า

79) ไปลองฝีมือ

80) มารับสายด้วยตัวเอง

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 10

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 10 ประกอบด้วย กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (A1) และกริยาบอกกระบวนการทางกายภาพ (Z) ปรากฏเรียงลำดับกัน

กริยา 1 กริยา 2

+กริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (A1) +กริยาบอกกระบวนการทางกายภาพ(Z)

ตัวอย่าง

81) ปาแก้วแตก

82) หุงข้าวสุก

83) เหยียบกล่องแบน

84) ทุบแก้วแตก

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 ประกอบด้วย กริยาบอกสภาพ (B3) และกริยาบอกความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันระหว่างหน่วย 2 หน่วย (X2)

กริยา 1 กริยา 2

+กริยาบอกสภาพ (B3) +กริยาบอกความสัมพันธ์เท่าเทียมกัน (X2)

ตัวอย่าง

85) ผมยุ่งเป็นกระเชิง

86) ชุปข้นเป็นครีม

87) น้ำระเหยเป็นไอ

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 12

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้ ประกอบด้วย กริยาบอกการเปลี่ยนแปลง (C) ปรากฏในตำแหน่งแรก และมีกริยาบอกความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกันปรากฏเป็นกริยาในตำแหน่งที่สอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กริยา 1 กริยา 2

+กริยาบอกการเปลี่ยนแปลง(C) +กริยาบอกความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม (X2)

ตัวอย่าง

88) อายุเพิ่มเป็น 70 ปี

89) สังคมไทยเปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรม

90) ซากสัตว์เปลี่ยนเป็นหิน

3.1.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อน

หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยคำกริยา 2 คำ ดังได้กล่าวถึงใน 3.1.1 สามารถปรากฏซ้อนกันเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนได้ ผู้วิจัย พบว่ากริยาที่ปรากฏเรียงกันเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนมีจำนวนคำกริยามากที่สุดถึง 6 คำ ต่อ 1 วลี อย่างไรก็ตาม การปรากฏซ้อนกันของหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้น มิใช่เป็นไปโดยไม่มีกฎเกณฑ์ กล่าวคือ มิใช่ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทใดประเภทหนึ่งจะปรากฏร่วมกับหน่วยสร้างประเภทใด ๆ ก็ได้ แต่ผู้วิจัยพบว่า มีหน่วยสร้างกริยาเรียงบางประเภทเท่านั้นที่พบปรากฏซ้อนกันได้ โดยมีลักษณะการซ้อนกัน 2 แบบ คือ หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานบางประเภท จะปรากฏซ้อนกับคำกริยาบางประเภท และหน่วยสร้างกริยาเรียงบางประเภทจะปรากฏซ้อนกันเอง ดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1.2.1 หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานที่ปรากฏซ้อนกับคำกริยา

ผู้วิจัยพบว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อนที่ประกอบด้วยหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานปรากฏซ้อนกับคำกริยานั้นจะมีลักษณะการซ้อนกัน 2 แบบ กล่าวคือ คำกริยาอาจปรากฏนำหน้าหรือตามหลังหน่วยสร้างกริยาเรียงก็ได้ หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานที่ปรากฏร่วมกับคำกริยานี้เมื่อมองภาพรวม พบว่าส่วนใหญ่เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง

พื้นฐานที่ประกอบด้วย คำกริยาบอกการกระทำที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการกระทำเท่านั้น (หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 1, กระสวน 2, กระสวน3, กระสวน 9) และหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานที่ประกอบด้วยกริยาบอกการกระทำปรากฏร่วมกับกริยาบอกความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน (หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7) ซึ่งสามารถสรุปเป็นกฎได้ดังนี้

หน่วยสร้างกริยาเรียงชับซ้อน 1 :

V1 หน่วยสร้างกริยาเรียง

[+กริยาบอกความต้องการ (B1)
+กริยาบอกอากัปกริยา (A2.1.2)
+กริยาบอกทิศทางการเคลื่อนที่ (A2.1.1.1)
+กริยาบอกการกระทำ (A)] + [+ กระสวน 1
+ กระสวน 2
+ กระสวน 3
+ กระสวน 7
+ กระสวน 8
+ กระสวน 9
+ กระสวน 10]

กริยาบอกความต้องการ (B1) กริยาบอกอากัปกริยา (A.2.1.2) กริยาบอกทิศทางการเคลื่อนที่ที่สัมพันธ์กับผู้พูด (A.2.1.1.1) เป็นละกริยาบอกการกระทำ (A) อาจปรากฏร่วมกับหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานกระสวน 1 กระสวน 2 กระสวน 3 กระสวน 7 หรือกระสวน 9 เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงชับซ้อนแบบที่ 1 ซึ่งก็คือหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาเดี่ยว และมีหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ 1, 2, 3, 7 และ 9 เป็นกริยา 2 ตัวอย่าง

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

91) ก. ชอบตะโกนสั่ง (B1 + กระสวน 1)

ข. แอบเขียนตอบ (A.2.1.2 + กระสวน 1)

ค. ประณมกราบขอบคุณ (A1 + กระสวน 1)

92) ก. ไปนั่งคุย (A2.1.1.1+ กระสวน 2)

ข. ไปแจวเรือหากิน

93) ก้มหน้าสืบเท้าเข้าไป (A1.1+ {กระสวน 3 + [กระสวน 3 (เข้า + ไป)]}

94) ก. รีบไปทำงาน (A2.1.2 + กระสวน 9)

ข. ต้องการไปต่อยหน้าไอ้คนเขียนข่าวนี้ (B1+กระสวน 9)

95) ลองเล่นเป็นเด็ก (A2.1.2.2 + กระสวน 9)

กริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนเป็นกริยาตัวที่หนึ่งนี้จะไม่ปรากฏในตำแหน่งที่สอง ตัวอย่างเช่น

96) ก. *เล่นเป็นเด็กลอง

ข. *นั่งคุยไป

ค. *ไปทำงานรีบ

ง. *เขียนตอบแอบ

จ. *กราบขอบคุณประณม

หน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อน 2 :

หน่วยสร้างกริยาเรียง V

$$\left[\begin{array}{l} + \text{ กระสวน 3} \\ + \text{ กระสวน 2} \end{array}\right] + \left[\begin{array}{l} + \text{กริยาบอกการกระทำ(A)} \end{array}\right]$$

หน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนแบบที่ 2 ประกอบด้วย หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 หรือกระสวนที่ 9 ตามหลังด้วยกริยาบอกการกระทำเท่านั้น

ตัวอย่าง

97) ก. เข้ามาหลบแดดในซุ้มประตู (กระสวน 3 + กริยา (A))

ข. เอื้อมมือไปกดล็อคประตูไว้

ค. ซื้อก๋วยเตี๋ยวมาฝาก

98) ยืนท้าวสะเอวค้ำหัวเขา (กระสวน 2 + กริยา (A))

3.1.2.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานปรากฏซ้อนกับหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐาน

หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อนอาจประกอบด้วยหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทต่าง ๆ เฉิดร่วมกันได้ ดังต่อไปนี้

หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อน 3 :

หน่วยสร้างกริยาเรียง หน่วยสร้างกริยาเรียง

[+ กระสวน 2] + [+ กระสวน 1]
[+ กระสวน 3] [+ กระสวน 2]
[+ กระสวน 3]
[+ กระสวน 7]

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 2 หรือกระสวน 3 อาจปรากฏร่วมกับหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 1, กระสวน 2, กระสวน 3 หรือกระสวน 7 เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนแบบที่ 3 ซึ่งอาจเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 8 พื้นฐานกระสวนใดกระสวนหนึ่ง จากข้อมูลไม่พบการปรากฏซ้อนกันของหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วข้างบน

ตัวอย่าง

99) ยืนกอดอกมองไปข้างนอก

= ยืน กอดอก มอง ไปข้างนอก

กระสวน 2 กระสวน 3 (กระสวน2+กระสวน3)

กระสวน 8

100ก. ยกมือขึ้นพนมไหว้

ยกมือ ขึ้น พนม ไหว้ (กระสวน3+กระสวน1)

กระสวน 3 กระสวน 1

กระสวน 8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. ลุกขึ้นยืนต้อนรับ

= ลุก ขึ้น ยืน ต้อนรับ

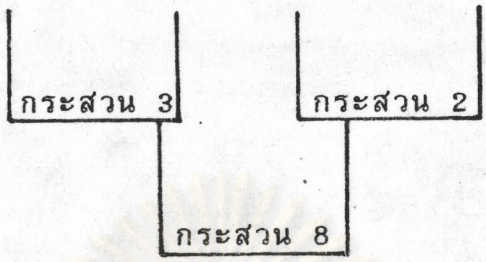

ค. ยืนขึ้นคำนับตอบ

= ยืน ขึ้น คำนับ ตอบ

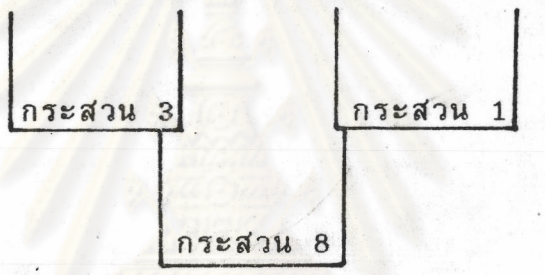

101) นำมาประกอบเป็นตู้

นำ มา ประกอบ เป็นตู้ (กระสวน3+กระสวน9)

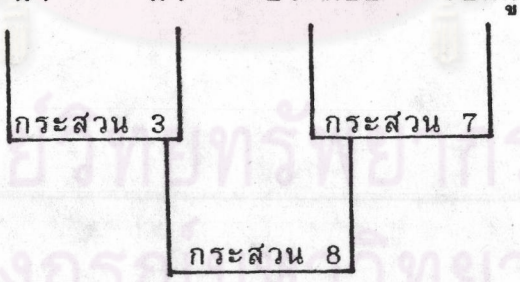

หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อน อาจเกิดการปรากฏซ้อนกันทั้ง 3 แบบใน 1 หน่วยสร้างกริยาเรียงก็ได้

ตัวอย่าง

102) ชอบปีนขึ้นไปขย่มเล่น

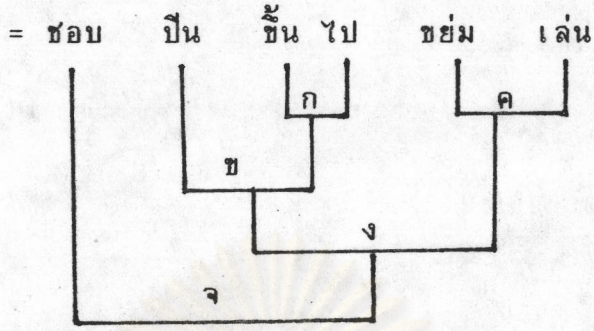

ในประโยค 102 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 3(ก) ปรากฏร่วมกับกริยาบอกการกระทำ ปีน เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนแบบที่ 1 (ข) ปรากฏร่วมกับหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 1(ค) เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนแบบ 3(ง) และปรากฏร่วมกับกริยาบอกความรู้สึก ชอบ เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนแบบที่ 2(จ)

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อนเกิดจากกระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียงรวมกับกริยาเดี่ยวหรือรวมกับหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนอื่นเป็นอีกกระสวนหนึ่ง อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าการปรากฏซ้อนกันของหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้นจะปรากฏเฉพาะหน่วยสร้างพื้นฐานที่ประกอบด้วยกริยาทั้งสองเป็นกริยาประเภทกริยาบอกการกระทำเท่านั้น จะมียกเว้นเฉพาะหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานกระสวน 7 ซึ่งประกอบด้วย กริยาบอกการกระทำปรากฏร่วมกับกริยาบอกความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน ที่สามารถมีกริยาเดี่ยวนำหน้าได้

3.2 ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง

ดังได้กล่าวแล้วในบทที่ 2 คำจำกัดความของความเป็นประโยคโดยทั่ว ๆ ไป มีความหลากหลาย ซึ่งทำให้การเลือกใช้เกณฑ์กำหนดความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นประเด็นที่สำคัญโดยตรงต่อการวิเคราะห์

ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง กล่าวคือ ถ้าใช้เกณฑ์ที่ไม่เหมาะสมหรือเกณฑ์ที่ไม่มีคุณสมบัติที่จะสะท้อนความเป็นประโยคที่แท้จริงของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาได้ จะทำให้ผลการวิจัยไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นประโยคจึงเป็นส่วนที่สำคัญประการหนึ่งในงานวิจัยนี้ ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 เรื่อง คือ เกณฑ์กำหนดความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง และความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยเสนอ

3.2.1 เกณฑ์กำหนดความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อมูลที่เก็บมาจากข้อความต่อเนื่องซึ่งเป็นภาษาเขียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่สามารถนำเกณฑ์กำหนดความเป็นประโยคในเรื่องเสียง เช่น ช่วงหยุด (pause) ทำนองเสียง (intonation) มาประยุกต์ใช้กำหนดขอบเขตความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงได้

ส่วนการใช้ความหมายเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเป็นประโยคนั้นเป็นเกณฑ์ชนิดหนึ่งที่น่าสนใจ ทั้งนี้เพราะหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของภาษา คือ หน้าที่ในการถ่ายทอดความคิดและประสบการณ์ (Halliday,. 1985) หน้าที่นี้แสดงถึงคุณสมบัติพื้นฐานของภาษามนุษย์ ซึ่งเอื้อให้มนุษย์สามารถคิดสร้างภาพและถ่ายทอดภาพนั้น ๆ ให้ผู้อื่นรับรู้ ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์เข้าใจประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวมนุษย์หรือเกิดขึ้นภายในตัวของเขาเอง Halliday กล่าวว่าหน่วยไวยากรณ์ภาษาที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดประสบการณ์และจินตนาการนี้คือ ประโยค

A fundamental property of language is that it enables human beings to build a mental picture of reality, to make sense of their experience of what goes on around them and inside them. Here again the clause is the most significant grammatical unit, in this case because it is the clause that functions as the representation of processes.

(Halliday 1985 : 101)

มีนักภาษาศาสตร์หลายคนกล่าวว่าประโยคหนึ่ง ๆ ต้องมี "ความ" หรือ "ใจความ" ที่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม คำกล่าวนี้ยังเป็นคำกล่าวที่มีความหมายคลุมเครือและไม่ชัดเจนโดยเฉพาะในภาษาไทย ทั้งนี้เพราะภาษาไทยมีการละคำภายในปริบทซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งมากในการสื่อสาร ดังนั้นในการตัดสินความสมบูรณ์ของ"ความ" โดยบุคคลต่างกัน ค่าความสมบูรณ์ที่ประเมินออกมาอาจจะต่างกัน ทั้งนี้เพราะความสมบูรณ์ของ"ความ"อาจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ปริบท ประสบการณ์ ภูมิหลังของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ตัวอย่างเช่น คำว่า "แน่นอน" ถ้ากล่าวขึ้นมาท่ามกลางหมู่คนที่ไม่รู้จักกันมาก่อน การเอ่ยคำดังกล่าวออกมา ความหมายของคำย่อมไม่สื่อความหมายใด ๆ หรือ สื่อความหมายได้ไม่สมบูรณ์ ในทางตรงกันข้าม ถ้ากล่าวคำดังกล่าวในหมู่คนที่ได้ร่วมทำงาน ริเริ่มที่จะจัดตั้งโครงการใดโครงการหนึ่ง และคนกลุ่มนั้นกำลังรอคำตอบจากตัวแทนของกลุ่มที่กำลังเจรจาขอความสนับสนุนจากผู้มีอำนาจอยู่ เมื่อผู้แทนคนนั้นออกมาด้วยใบหน้ายิ้มแย้มเบิกบานพร้อมกล่าวคำว่า"แน่นอน" สมาชิกในกลุ่มยอมรับรู้ร่วมกันว่า โครงการที่ร่วมคิดกันนั้นได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการได้ ในสถานการณ์นี้ คำแน่นอน ในกรณีนี้แม้เป็นเพียงคำ ๆ เดียวก็สื่อความหมายที่สมบูรณ์ เนื่องจากผู้ฟังสามารถ

เดาข้อความที่ละไปจากปริบทได้ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้คำจำกัดความทางอรรถศาสตร์ที่ว่า "ประโยค คือ หน่วยที่เสนอใจความที่สมบูรณ์หนึ่งใจความ" นั้นต้องการเกณฑ์การวัดความสมบูรณ์ที่ชัดเจน และ คงที่ กล่าวคือ ไม่ว่าใครจะวัด ผลที่ได้มาต้องเหมือนกัน แต่เนื่องจากยังไม่สามารถหาเกณฑ์ทางความหมายที่สมบูรณ์และแน่นอนดังกล่าวได้ การใช้เกณฑ์ทางความหมายที่กล่าวถึงหนึ่งใจความที่สมบูรณ์ จึงยังมิอาจนำมาใช้ได้อย่างน่าพอใจ

เกณฑ์ทางความหมายอีกเกณฑ์หนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าเข้าข่ายเป็นเกณฑ์กำหนดความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงได้คือเรื่องจำนวนเหตุการณ์ที่เสนอโดยกริยาที่เรียงกันในหน่วยสร้าง ในการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้น สิ่งที่นักภาษาศาสตร์เกือบทุกท่านได้ให้ความสนใจวิเคราะห์และเสนอแนวคิดไว้คือเรื่อง "เหตุการณ์" ที่แสดงโดยหน่วยสร้างกริยาเรียง ดังเช่น Lord (1973) ผู้ซึ่งศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในกลุ่มภาษากาช่า (Kaza) ซึ่งเป็นภาษาที่พูดกันแถบอัฟริกันตะวันตก และ Crowley (1987) ผู้ซึ่งศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาปามีส (Paamese) นักภาษาศาสตร์ทั้งสองท่านได้เสนอความเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องจำนวนเหตุการณ์ที่เสนอในหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยกล่าวว่ากริยาทุกตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงจะร่วมกันเสนอเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์โดยจะมีเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ย่อย (subparts) หรือเป็นเหตุการณ์ที่บอกแง่มุมต่าง ๆ (aspects) ของเหตุการณ์หลัก

Filbeck (1975) ได้เสนอความเห็นในทำนองเดียวกัน โดยกล่าวว่าคำกริยาทุกตัวในกริยาเรียงนี้จะอ้างถึงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียว โดยกริยาตัวแรกแสดงความหมายหลัก (true predicate meaning) กริยาตัวต่อ ๆ ไปเสนอความหมายที่เป็นการขยายความหมายของกริยาตัวแรก (functional meaning) ตัวอย่างเช่น

103) น้องหยิบหนังสือไป

"หยิบ" เป็นคำกริยาตัวแรกซึ่งเป็นกริยาบอกการกระทำทางกายภาพ "ไป" เป็นคำกริยาตัวที่สองซึ่งเป็นกริยาบอกทิศทาง กริยาทั้งสองประเภทเมื่อปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงในประโยค 103 จะเสนอเหตุการณ์ 1 เหตุการณ์ เมื่อวิเคราะห์ความคิดของ Filbeck โดยมี "หยิบหนังสือ" แสดงความหมายหลัก และ "ไป" แสดงความหมายรอง

อย่างไรก็ตาม การกำหนดการเป็นเหตุการณ์หลัก และเหตุการณ์รองเป็นการกำหนดที่ค่อนข้างจะเป็นอัตวิสัย (subjective) ทั้งนี้เพราะไม่มีการกล่าวถึงเกณฑ์ใด ๆ ที่จะใช้ในการกำหนดว่าเหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์หลัก และเหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์รอง นอกจากนี้เกณฑ์การกำหนดชนิดของเหตุการณ์ดังกล่าวยังไม่สามารถจะใช้วิเคราะห์หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทอื่น ๆ ได้ พิจารณาประโยค 104

104) เขานั่งลงเขียนหนังสือ

ถ้าจะวิเคราะห์ว่าในประโยค 104 "นั่งลง" เป็นเหตุการณ์หลัก และ "เขียนหนังสือ" เป็นเหตุการณ์รองที่มาขยาย การนั่งลงตามแนววิเคราะห์ของ Filbeck คงเป็นเรื่องที่ยังมีข้อโต้แย้งอยู่ ทั้งนี้จากในประโยคที่ 104 เราไม่อาจกล่าวว่าเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งขยายเหตุการณ์เหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งได้ แต่เหตุการณ์ทั้งสองเป็นเหตุการณ์ที่เกิดเรียงต่อกันและดูเหมือนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า การใช้เกณฑ์ทางความหมายยังเป็นเกณฑ์ที่ค่อนข้างคลุมเครือ และเป็นอัตวิสัย ยังไม่อาจใช้วิเคราะห์จำนวนเหตุการณ์ที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งมีความหลากหลายในภาษาไทยได้

ในความเห็นของผู้วิจัย เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์นั้นดูเหมือนจะเป็นเกณฑ์ชนิดเดียวที่สามารถใช้ได้โดยไม่มีข้อโต้แย้งมากนัก แต่อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ที่จำกัดความความเป็นประโยคที่ว่า "ประโยคแต่ละ

ประโยคอาจประกอบด้วยคำนามซึ่งเป็นประธานหรือกรรมหรือไม่ก็ได้ แต่ทุกประโยคต้องมีคำกริยาและในประโยค 1 ประโยคจะต้องมีคำกริยาเพียง 1 คำเท่านั้น" (Elson and Pickett 1964 อ้างถึงใน Cook 1969, Quirk 1982) ดูเหมือนว่าตามเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์นี้การกำหนดจำนวนประโยคขึ้นอยู่กับจำนวนกริยา

การนำเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ซึ่งกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนกริยากับจำนวนประโยคมาใช้วิเคราะห์หน่วยสร้างกริยาเรียง จะทำให้ผู้วิเคราะห์มองข้ามคุณสมบัติหลายประการซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษประจำตัวหน่วยสร้างนี้ กล่าวคือ ถ้าใช้เกณฑ์นี้หน่วยสร้างกริยาเรียง จะมีสภาพความเป็นประโยคเพียงสถานภาพเดียวเท่านั้น คือ หน่วยสร้างกริยาเรียงจะต้องมีโครงสร้างเป็นพหุประโยคเท่านั้น ทั้งนี้เพราะ หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยาที่มีจำนวนมากกว่าหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ดังจะวิเคราะห์ให้เห็นโดยละเอียดต่อไป กริยาแต่ละตัวมิได้มีความเป็นอิสระจากกันและกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การนับจำนวนประโยคในหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยดูจากจำนวนกริยาที่ปรากฏเป็นการวิเคราะห์ที่ไม่ละเอียดลึกซึ้งเท่าใดนัก เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์เกณฑ์นี้จะทำให้ผู้วิเคราะห์มองข้ามความสัมพันธ์ที่สำคัญหลายประการระหว่างกริยาวลีที่เกิดร่วมกันในหน่วยสร้างกริยาเรียง

ในการกำหนดเกณฑ์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความต่างของลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ระหว่างประโยคที่ทุกคนยอมรับโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้นว่าเป็นประโยคที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค (a prototypical monoclausal structure) ตัวอย่างเช่นประโยค 105 ซึ่งแต่ละประโยค

ประกอบด้วยประธานและกริยาอย่างละหนึ่ง และแสดง 1 เหตุการณ์โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ซึ่งเหตุการณ์นั้นอาจเป็นสภาพหรือการกระทำก็ได้ กับประโยคที่ทุกคนยอมรับว่าไม่ใช่ประโยคที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค หรือเรียกว่าโครงสร้างพหุประโยค (a prototypical multiclausal structure) ตัวอย่างเช่น ประโยค 105 ก-จ ซึ่งเป็นประโยคที่ประกอบด้วยประโยคย่อยมากกว่า 1 ประโยคสัมพันธ์กันด้วยคำเชื่อม ประโยคย่อยแต่ละประโยคก็ประกอบด้วยประธานและกริยา ในแง่ความหมายเห็นได้ชัดเจนว่าประโยคย่อยแต่ละประโยคแสดง 1 เหตุการณ์

105 ก. เขาเรียนหนังสือ
ข. เขาวิ่งบนถนน
ค. เขาคิดเลขแล้ว
ง. พวกเราได้รับรางวัล
จ. คนในตระกูลนี้อ้วนทุกคน

106 ก. เมื่อวานนี้ทั้งวันเขาเรียนหนังสือ แต่แม่อยู่บ้าน
ข. หลังจากที่ฝนตกหนัก ถนนจะลื่น เขาจึงต้องขับรถด้วยความระมัดระวัง
ค. เขาเคยดูหนังเรื่องนี้ แต่เขาไม่ชอบเลย
จ. เขาได้ทำงานหามรุ่งหามค่ำมาตลอดโดยหวังว่าเธอจะเห็นใจเขาบ้างสักวันหนึ่ง

คำถามที่สำคัญคือหน่วยสร้างกริยาเรียงมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์เหมือนกับโครงสร้างเอกประโยคในประโยคที่ 105 ก-จ หรือเหมือนกับโครงสร้างพหุประโยคในประโยคที่ 106 ก-จ ผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด 2 ประการระหว่างประโยค 2 กลุ่มข้างต้น กล่าวคือ กริยาแต่ละตัวในโครงสร้างพหุประโยคอาจอ้างถึงเวลาเดียวกัน

และ/หรือมีการณ์ลักษณะเหมือนกันหรือต่างกันก็ได้ กริยาในโครงสร้างพหุประโยคที่อ้างถึงเวลาเดียวกันหรือแสดงการณ์ลักษณะเหมือนกันอย่างเห็นได้ชัดคือประโยคที่ 106 ก กริยาที่อ้างถึงเวลาเดียวกัน และแสดงการณ์ลักษณะต่างกันอย่างชัดเจนคือประโยคที่ 106 จ ในทางตรงกันข้าม เนื่องจากโครงสร้างเอกประโยคในประโยคที่ 105 ก-จ มีกริยาเพียงคำเดียวจึงเป็นสิ่งที่แน่นอนที่กริยาในโครงสร้างเอกประโยคจะต้องอ้างถึงเวลาและแสดงการณ์ลักษณะได้เพียง 1 แบบ ความแตกต่างทางวากยสัมพันธ์อีกประการหนึ่งคือโครงสร้างเอกประโยคจะมีประธานได้เพียงหนึ่งเท่านั้น (ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่น่าแปลกใจนักเนื่องจากโครงสร้างเอกประโยคมีกริยาได้เพียง 1 คำ)ส่วนในโครงสร้างพหุประโยคข้างต้น กริยาแต่ละคำในแต่ละประโยคย่อยมีประธานของตนเอง ซึ่งอาจอ้างถึง (refer) คน ๆ เดียวกันหรือสิ่ง ๆ เดียวกันก็ได้เช่นในประโยค 106 ค หรืออาจอ้างถึงคนหรือสิ่งที่ต่างกันได้เช่นในประโยค 106 ก 106 ข 106 ง และ 106 จ ในกรณีที่ประธานในแต่ละประโยคย่อยอ้างถึงคนหรือสิ่งเดียวกัน ประธานตัวที่สองสามารถละจากประโยคได้เช่นประโยคที่ 106 ค จะกลายเป็น "เขาเคยดูหนังเรื่องนี้แต่ไม่ชอบเลย"

ในการวิเคราะห์ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงมีคุณสมบัติทางวากย-สัมพันธ์และอรรถศาสตร์เหมือนกับประโยคที่มีโครงสร้างเอกประโยคตัวอย่างที่ 105 ก-จ หรือประโยคที่มีโครงสร้างพหุประโยคในตัวอย่างที่ 106 ก-จ นั้น ผู้วิจัยเสนอว่าควรศึกษาประเด็นดังกล่าวโดยวิเคราะห์ "ความตริงแน่น" (compactness) ระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างความตริงแน่นในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดและแนบแน่นระหว่างคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียง ความตริงแน่นมีองค์ประกอบซึ่งอยู่ในรูปของคุณสมบัติทางวากย-สัมพันธ์และอรรถศาสตร์ในแง่ต่าง ๆ ของหน่วยสร้างกริยาเรียง ซึ่งรวมทั้งเรื่องประธานของกริยา การอ้างถึงเวลาเดียวกันและการแสดงการณ์ลักษณะดังที่กล่าวถึงข้างต้น องค์ประกอบของความตริงแน่นของกริยาเรียงมีรายละเอียด

ดังนี้

1. การที่กริยาเรียงมีประธานร่วมกัน

องค์ประกอบแรกของความตรึงแน่นคือการที่กริยาทั้งหมดในหน่วยสร้างกริยาเรียงมีประธานตัวเดียวกัน ตัวอย่างของกริยาเรียงที่มีประธานร่วมกันคือ "แดงเดินอ่านหนังสือ" ส่วนประโยคที่กริยาเรียงไม่มีประธานร่วมกันคือ "แดงหุงข้าวไม่สุก"

2. การที่กริยาเรียงมีเวลาที่อ้างถึงเดียวกัน (same time reference)

องค์ประกอบที่สองของความตรึงแน่น คือ การที่คำกริยาแต่ละคำในหน่วยสร้างกริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน เวลาที่อ้างถึงนี้ หมายถึง เวลาในการเกิดเหตุการณ์ แต่เวลานั้นต้องเป็นเวลาที่สัมพันธ์กับเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ เวลาในการเกิดเหตุการณ์นี้ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ เวลาในอดีต ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ เวลาในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ และเวลาในอนาคต ภาษาต่าง ๆ อาจมีรูปภาษาที่แสดงเวลาดังกล่าวนี้ รูปภาษาที่กล่าวถึงนี้อาจเป็นคำช่วยกริยา (auxiliary) หรือเป็นหน่วยคำไม่อิสระ (inflectional morpheme) ก็ได้ ส่วนในภาษาไทยนั้นในหลาย ๆ กรณี ผู้อ่านต้องตีความกาลของเหตุการณ์ในประโยคจากปริบทแวดล้อม แต่ในบางกรณี ก็อาจมีคำช่วยกริยาแสดงเวลาที่อ้างถึงได้ ประเด็นที่สำคัญ คือ ถึงแม้ว่าเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์จะอ้างถึงเวลาเดียวกันก็ไม่ได้หมายความว่าเหตุการณ์ทั้งสองนั้นเกิดพร้อมกันเสมอไป "การเกิดพร้อมกัน" (cotemporality) ต่างจากการเกิดในเวลาเดียวกัน ตัวอย่างเช่น "เขาจะเดินไปส่งจดหมายในอีก 5 นาที" เหตุการณ์ การเดินไป และการส่งจดหมายต่างก็เกิดในอนาคตกาลเหมือนกัน แต่เหตุการณ์ทั้งสองไม่ได้เกิดพร้อมกัน เหตุการณ์การเดินไปจะเกิดก่อนเหตุการณ์ส่งจดหมาย ตัวอย่างของประโยคที่แสดงเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ที่เกิดพร้อมกันซึ่งแสดงโดยหน่วยสร้างกริยาเรียงคือ "เขายืนโบกมือ" และ "เขาตะโกนตอบ" (ดูรายละเอียดเรื่องนี้ในบทที่ 4)

3. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะ (aspect) เดียวกัน

การณ์ลักษณะ คือ ประเภททางไวยากรณ์ที่แสดงว่าผู้พูดมองเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ว่าสมบูรณ์ (complete) หรือไม่สมบูรณ์ การณ์ลักษณะเป็นการมองโครงสร้างเหตุการณ์ของผู้พูด นักภาษาศาสตร์มักจำแนกการณ์ลักษณะอย่างหยาบ ๆ ออกเป็น 2 การณ์ลักษณะ คือ การณ์ลักษณะสมบูรณ์ (perfective aspect) และการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) การณ์ลักษณะสมบูรณ์แสดงว่าผู้พูดมองเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ว่ามีขอบเขตครบถ้วนทั้งตอนต้นและตอนจบเหตุการณ์ ในกรณีนี้ผู้พูดจะมองเหตุการณ์หนึ่งๆ เป็นหน่วย ๆ หนึ่งอย่างครบถ้วนในตัวเอง (a single whole) โดยไม่มีการมองเจาะเข้าไปเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ เช่นมองเฉพาะตอนต้นหรือตอนกลางเป็นต้น การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์สามารถจำแนกออกเป็นประเภทย่อยหลายประเภท เช่น การณ์ลักษณะเริ่มต้น(inceptive aspect) การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) การณ์ลักษณะดำเนินอยู่ (continuative aspect) (ดูรายละเอียด ใน วิชัย กฤตประโยชน์ 2533)

ตัวอย่างของกริยาเรียงที่มีการณ์ลักษณะร่วมกันมีดังนี้

107 ก. ไทยและญี่ปุ่นได้ทำสัญญาเป็นพันธมิตรกันแล้ว
(การณ์ลักษณะลุล่วง (conpletive aspect))

ข. เขากำลังเดินแกว่งไม้กลางสนาม
(การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่)

ค. ช่วงเวลาก่อนการเกิดระเบิดนั้น เขากำลังเงี่ยหูฟังอย่างตั้งใจ (การณ์ลักษณะดำเนินอยู่)

ง. เด็ก ๆ เริ่มกระโจนลงในน้ำทีละคน
(การณ์ลักษณะเริ่มต้น)

4. การที่กริยาเรียงต้องปรากฏอยู่ติดกันเสมอ

องค์ประกอบที่ 4 ของความตรึงแน่น คือการที่กริยาเรียงต้องปรากฏอยู่ชิดติดกันเสมอและจะไม่ยอมให้มีคำปฏิเสธ มาแทรกกลาง ยกเว้นคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาตัวหน้า ตัวอย่างของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่แสดงความตรึงแน่น ในแง่นี้ คือ ประโยค "เขาลุกขึ้นร้องเพลง" เราไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธ "ไม่" ระหว่างคำกริยาทั้งสองได้ ดังใน ตัวอย่าง "*เขาลุกขึ้นไม่ร้องเพลง" แม้ว่าจะต้องการให้ "ไม่" ปฏิเสธเฉพาะกริยาวลี "ลุกขึ้น" ก็ตาม ตัวอย่างของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่มีความตรึงแน่นในแง่นี้คือ "เขาหุงข้าวสุก" ซึ่งเราสามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกลางได้เป็น "เขาหุงข้าวไม่สุก"

สรุปได้ว่า ความตรึงแน่นเป็นคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำกริยาที่ปรากฏเรียงกันในหน่วยสร้างกริยาเรียงอันแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันระหว่างคำกริยาเหล่านั้น คุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่

1. การที่กริยาเรียงมีประธานร่วมกัน
2. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน
3. การที่กริยาเรียงแสดงการณ์ลักษณะ 1 การณ์ลักษณะร่วมกัน
4. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างกริยาที่เรียงกัน

หน่วยสร้างกริยาเรียงหน่วยสร้างใดที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ทั้ง 4 เกณฑ์ข้างบนจะมีความตรึงแน่นในระดับสูงสุดและจะถือว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงหน่วยสร้างนั้นมี "เอกภาพ" (unity) หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีเอกภาพจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับประโยคที่มีกริยาตัวเดียวที่มักเรียกกันว่าประโยคความเดียว (simple sentence) ดังเช่นประโยคที่ 105 ก-จ และจะถือว่ามี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างแบบเอกประโยค ถ้าหน่วยสร้างกริยาเรียงใดมีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อข้างบน ก็จะมีความตริงแน่นลดน้อยลงตามลำดับ และในกรณีดังกล่าว หน่วยสร้างกริยาเรียงนั้น ๆ ก็จะไม่มีเอกภาพ และไม่มีโครงสร้างแบบเอกประโยค แต่จะเรียกว่ามีโครงสร้างแบบพหุประโยคหรือไม่นั้น ผู้วิจัยจะอภิปรายในตอนที่ 3.2.3.2

3.2.2 ความตริงแน่นของหน่วยสร้างกริยาเรียง

ดังได้กล่าวแล้วในตอนต้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงด้วยการวิเคราะห์และวัดความตริงแน่นของหน่วยสร้างกริยาเรียง ในตอนนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงแต่ละกระสวนที่วิเคราะห์ไว้แล้วในตอนต้นว่ามีความตริงแน่นมากน้อยเพียงใด และจะดูว่าหน่วยสร้างใดมีเอกภาพบ้าง ผู้วิจัยจะวัดความตริงแน่นด้วยเกณฑ์ 4 เกณฑ์ที่เสนอไว้ในตอนที่ 3.2.1

3.2.2.1 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยคำกริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ (primary action) และกริยา 2 เป็นกริยาบอกการกระทำอปฐมภูมิ (non-primary action) ตัวอย่างเช่น

108) ขับแชงในที่ห้ามแชง

109) ตะโกนตอบ

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ดังนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

กริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 มีประธานร่วมกัน กล่าวคือ ประธานของกริยา 1 และ

กริยา 2 ในประโยคที่ 108 คือขับและแซง ต่างเป็นบุคคลเดียวกัน และในทำนองเดียวกันประโยคที่ 109 ประธานของ ตะโกน และ ตอบ ก็เป็นบุคคลเดียวกัน

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

กริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 ต่างอ้างถึงเวลาเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นเวลาในอนาคต ปัจจุบัน หรือ อดีตก็ได้ พิจารณาประโยคดังต่อไปนี้

110) เขาตั้งใจจะขับแซง แต่ไม่แน่ใจว่าจะแซงได้หรือไม่ และไม่รู้ว่าจะขับไหวหรือเปล่า

ในประโยค 110 วลีขับแซง แสดงว่าเหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้นกล่าวคือ การขับและการแซงในกรณีที่เกิดจริงจะต้องเกิดขึ้นในอนาคต กริยา1 และกริยา2 ต่างอ้างถึงเวลาในอนาคต และได้รับการยืนยันซ้ำจากประโยค แต่ไม่แน่ใจว่าจะแซงได้หรือไม่ และไม่รู้ว่าจะขับไหวหรือเปล่า ซึ่งเป็นข้อพิสูจน์ว่าการแซงและการขับยังไม่ได้เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ

111) เมื่อวานเขาถูกตำรวจปรับ เพราะขับแซงในที่ห้ามแซง

ประโยค 111 แสดง ขับแซงเกิดขึ้นแล้วในอดีต กล่าวคือการขับและการแซงในที่ห้ามแซงได้เกิดขึ้นแล้วก่อนที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ และได้รับการยืนยันว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นแล้วจากการเกิดขึ้นของผลของการกระทำดังกล่าว คือ เขาถูกตำรวจปรับ ดังนั้นประโยค 111 กริยา ขับ และ แซง ต่างอ้างถึงเวลาเดียวกันคือเวลาในอดีต

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 ต่างก็มีการณ์ลักษณะเดียวกัน ดังเช่นในประโยค "เขาเริ่มขับแชง" และ "เขากำลังขับแชงอยู่" กริยา ขับ และ แชง ทั้งสองตัวอย่างนี้แสดงการณ์ลักษณะเดียวกันคือ การณ์ลักษณะเริ่มต้นและการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ตามลำดับ เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่ากริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงการณ์ลักษณะเดียวกัน โปรดพิจารณาประโยคตัวอย่างข้างล่าง

112) *เขากำลังขับแชงรถคันหน้าอยู่ แต่ไม่แชงเพราะไฟแดงเสียก่อน

ประโยค 112 เป็นประโยคที่มีความหมายประหลาด ทั้งนี้เพราะ เขากำลังขับแชงรถคันหน้าอยู่ เสนอความหมายว่า การขับและการแชงได้เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน และกำลังดำรงอยู่ แต่การนำความที่ปฏิเสธการกระทำอาการแชงโดยการนำประโยค แต่ไม่แชง เพราะไฟแดงเสียก่อน มาเรียงต่อทำให้ประโยค 112 เป็นประโยคที่แปลกประหลาด เนื่องจากเกิดการขัดกันทางความหมายกับประโยคที่มีกริยาเรียงที่อยู่ก่อนหน้า ในทางตรงกันข้าม พิจารณาประโยค 113 ข้างล่าง

113) เขากำลังขับแชงรถคันหน้าอยู่ แต่แชงไม่ได้ เพราะไฟแดงเสียก่อน

ประโยค 113 เป็นประโยคที่ยอมรับในภาษา เพราะประโยค แชงไม่ได้ มีความหมายแสดงว่าประธานได้พยายามทำการแชงแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะมีอุปสรรคคือไฟแดงเสียก่อน ซึ่งตรงข้ามกับวลี ไม่แชง ในประโยค 112 ซึ่งแสดงว่าประธานมิได้ลงมือทำการแชงเลย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 ในประโยค 113 มีการณ์ลักษณะเดียวกัน นั่นคือ เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาทั้งสองต้องกำลังดำเนินอยู่เหมือนกัน

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

คุณสมบัติข้อนี้เป็นการแสดงความผนึกแน่นและความไม่เป็นอิสระจากกันและกันของกริยาเรียง ผู้วิจัยพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 ไม่อนุญาตให้มีการแทรกคำปฏิเสธ ไม่ หรือ ไม่ได้ ระหว่างกริยาเรียง ผู้วิจัยได้ลองวางคำปฏิเสธไว้หน้ากริยาคำแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง ดังประโยคที่ 114

114) เขาไม่ได้ตะโกนตอบหรอก

ผู้วิจัยพบว่าประโยคปฏิเสธข้างต้นมีความหมายกำกวม ดังต่อไปนี้ คือ ประโยค 114 อาจเสนอความหมายที่ปฏิเสธกริยา 2 เพียงคำเดียว กริยา 1 เพียงคำเดียว หรือปฏิเสธกริยา 1 กับกริยา 2 พร้อม ๆ กัน ดังนี้

ก. ปฏิเสธกริยา 2 เช่น

115) เขาไม่ได้ตะโกนตอบหรอก เขาตะโกนถามต่างหาก

ข. ปฏิเสธกริยา 1 เช่น

116) เขาไม่ได้ตะโกนตอบหรอก เขากระซิบตอบต่างหาก

ค. ปฏิเสธ กริยา 1 + กริยา 2 เช่น

ในกรณีที่เป็นการปฏิเสธเฉพาะกริยา 2 ไม่ได้ปฏิเสธกริยา 1 ดังในประโยค 115 เราไม่สามารถนำคำปฏิเสธมาวางไว้หน้ากริยา 2 ได้ นั่นหมายความว่า เราไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยา 1 และกริยา 2 ได้ ถึงแม้ว่า คำปฏิเสธจะปฏิเสธเฉพาะกริยา 2 ก็ตาม ดังตัวอย่างใน 116

116) *เขาตะโกนไม่ได้ตอบ เขาตะโกนถามต่างหาก

โดยสรุป หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ 4 ข้อที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีความตรึงแน่นมากที่สุด จึงเท่ากับว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีเอกภาพ จึงจัดให้มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกท่าทาง และกริยา 2 เป็นกริยาบอกการกระทำ ตัวอย่างเช่น

117) ยืนสั่งงานนายพิณ

118) นั่งดูหนังสือ

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ดังนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 จะประกอบด้วยคำกริยาแสดงการกระทำที่มีบุคคลคนเดียวกัน เช่น

119) นอนร้องไห้

120) ยืนมอง

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

คำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 ต่างแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ดังในประโยคต่อไปนี้

121) เขาจะยืนสั่งงาน แต่ยังไม่แน่ใจว่าจะยืนตรงไหน

ก ข

คนงานทุกคนจึงจะได้ยินเสียงของเขาได้ชัดเจน

ค

กริยานุเคราะห์ จะ ในประโยค 121 แสดงว่าการยืนและการสั่งงานยังไม่เกิดขึ้น และถ้าเกิดขึ้นก็จะต้องเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้การเกิดของ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เหตุการณ์ของกริยาทั้งสองในอนาคตได้รับการพิสูจน์จากประโยค ข และ ค ที่เสนอความหมายว่าการยืนและการสั่งงานยังไม่เกิดขึ้น ในขณะที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำนี้

122) เมื่อค่ำวานนี้ ฉันเห็นคนไข้นั่งรอหมออยู่หลายคน

ประโยค 122 อ้างถึงเหตุการณ์ในอดีตโดยรู้จากวลี"เมื่อค่ำวานนี้"และการนั่งรอได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งได้รับการยืนยันจากคำกริยา "เห็น" ซึ่งแสดงนัยะของการประสบเหตุการณ์ ดังนั้น คำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 จึงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 ต่างมีการณ์ลักษณะเดียวกัน ดังในตัวอย่างข้างล่าง

123) ฝูงชนกำลังยืนเกาะกลุ่มอยู่หน้ารัฐสภา

124) เขาเริ่มนั่งร้องไห้

กริยาเรียงในประโยคที่ 12317 และ 12418 แสดงการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ และการณ์ลักษณะเริ่มต้นตามลำดับ

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้ไม่ยอมให้คำปฏิเสธปรากฏแทรกระหว่างคำกริยา พิจารณาประโยคต่อไปนี้

125 ก. เขาไม่ได้นั่งดูหนังสือ เขานั่งเขียนหนังสือต่างหาก

ข. เขาไม่ได้นั่งดูหนังสือ เขานอนดูหนังสือต่างหาก

ค. เขาไม่ได้นั่งดูหนังสือ เขานอนร้องเพลงต่างหาก

ประโยค 125 แสดงให้เห็นความกำกวมทางด้านความหมายของหน่วยสร้างกริยาเรียง เมื่อปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ กล่าวคือ คำปฏิเสธที่ปรากฏหน้าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 อาจแสดงความหมายปฏิเสธ

กริยา 2 ตัวเดียวซึ่งยืนยันโดยประโยค 125 ก หรือปฏิเสธกริยาเพียงตัวเดียวซึ่งยืนยันโดยประโยค 125 ข หรือปฏิเสธกริยาทุกคำในหน่วยสร้างก็ได้ดังยืนยันในประโยค 125 ค อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะปฏิเสธเฉพาะกริยา 2 ก็ไม่สามารถนำคำปฏิเสธไปวางไว้หน้ากริยาที่ถูกปฏิเสธได้ดังเช่น

126) *เขานั่งไม่ได้ดูหนังสือ เขานั่งอ่านหนังสือ

แสดงว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 ไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกระหว่างกริยา 1 และกริยา 2

จะเห็นได้ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 2 มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 4 ข้อ ซึ่งแสดงว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีความตรึงแน่นในระดับสูงสุด หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้จึงมีเอกภาพและมีโครงสร้างเป็นเอกประโยคเช่นเดียวกับกระสวนที่ 1

3.2.2.3 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่(ของร่างกายและวัตถุ) และกริยา 2 เป็นกริยาบอกการเคลื่อนไหวบอกทิศทาง ตัวอย่างเช่น

127) เขาเดินไปโรงเรียน

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ดังนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

พิจารณาประโยคต่อไปนี้

128) เขาวิ่งเข้าบ้าน

ในประโยค 128 ความหมายของคำกริยาที่ 1 แสดงการกระทำที่เป็นการเคลื่อนที่ โดยมีกริยา 2 บอกทิศทางของการเคลื่อนที่นั้น ๆ ในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 ดังในประโยค 128 ผู้กระทำอาการที่แสดงโดยกริยา 1 และกริยาที่ 2 นั้น เป็นบุคคลเดียวกัน

จะเห็นได้ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์นี้

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 อ้างถึงเวลาเดียวกันดังตัวอย่างข้างล่างนี้

129 ก เมื่อไรพวกนักเรียนจึงจะเดินเข้าห้อง ครูจะได้เริ่มสอนเสียที

ข เมื่อตอนที่ยังเป็นเด็ก เขาเคยเดินไปโรงเรียนเป็นระยะทางถึงวันละ 10 กิโล

ประโยคที่ 129 ก และ 129 ข แสดงให้เห็นว่า กริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 อ้างถึงเวลาเดียวกัน

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่า กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 มีการณ์ลักษณะเดียวกัน ดังตัวอย่าง

130 ก พวกนักเรียนกำลังเดินเข้าห้อง

ข เด็กผู้หญิงคนนั้นวิ่งไปเรื่อย ๆ

กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 3 ในประโยคที่ 130 ก และ ข แสดงการณ์ลักษณะเดียวกัน สิ่งที่น่าสังเกตคือในกรณีที่กริยาทุกตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงเหตุการณ์ที่เกิดในเวลาเดียวกัน (cotemporal) กริยาทุกตัวนั้นจะต้องมีกาลและการณ์ลักษณะร่วมกันเสมอดังในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1 กระสวนที่ 2 และกระสวนที่ 3

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่า คำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 ไม่ยอมให้คำปฏิเสธปรากฏแทรกระหว่างคำกริยา แม้

ว่าจะต้องการปฏิเสธเฉพาะกริยาบางตัวเช่นตัวที่ 2 ในหน่วยสร้าง ดังตัวอย่างข้างล่าง

131 ก เขาไม่ได้วิ่งเข้าบ้าน เขาวิ่งออกจากบ้าน (ปฏิเสธกริยา 2)

ข เขาไม่ได้วิ่งเข้าบ้าน เขาเดินเข้าบ้าน (ปฏิเสธกริยา 1)

132) *เขาวิ่งไม่ได้เข้าบ้าน เขาวิ่งออกจากบ้าน

โดยสรุป หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 3 มีคุณสมบัติครบ 4 ประการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่ากริยาเรียงกระสวนนี้มีความตรึงแน่นในระดับสูงสุด จึงอาจกล่าวได้ว่าหน่วยสร้างกระสวนที่ 3 มีเอกภาพจึงมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.4 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 4

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 4 ประกอบด้วย กริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำอันเกิดจากประสาทสัมผัส และกริยา 2 บอกปรากฏการณ์ บอกการรับรู้อันเกิดจากประสาทสัมผัส ตัวอย่าง

133) ฉันมองป้ายโรงพยาบาลเห็นจากที่ตรงนี้

134) เขาฟังการบรรยายเข้าใจ

135) เขาอ่านพบในการ์ตูนฝรั่ง

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ดังนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 4 แม้จะเป็นกริยาต่างประเภทแต่ก็มีประธานซึ่งอ้างถึงบุคคลคนเดียวกัน ดังในตัวอย่างที่

133 ผู้มองป้ายและผู้เห็นป้ายเป็นบุคคลคนเดียวกัน คือ "ฉัน"

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

กริยาที่เกิดในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 4 ต่างอ้างถึงเวลาเดียวกัน ในตัวอย่างที่ 133, 134 และ 135 ข้างต้น ซึ่งไม่มีคำแสดงเวลาและไม่มีส่วนขยายบอกเวลาใด ๆ ปรากฏในประโยค ผู้อ่านมีแนวโน้มที่จะตีความว่าเวลาที่เสนอโดยกริยาเรียงในแต่ละประโยคเป็นเวลาในปัจจุบัน ในกรณีที่เติมคำว่า "เคย" ซึ่งแสดงเวลาในอดีตและ/หรือเติมวลีแสดงเวลาในอดีต เช่น "เมื่อก่อนนี้" เข้าไปในประโยค กริยาเรียงแต่ละตัวในแต่ละประโยคทั้งสามข้างต้นจะอ้างถึงเวลาที่เกิดขึ้นในอดีตเหมือนกัน ดังตัวอย่างข้างล่าง

136) เมื่อก่อนนี้ฉันเคยมองป้ายโรงพยาบาลเห็นจากที่ตรงนี้

137) เขาเคยฟังการบรรยายเข้าใจ

138) เมื่อก่อนนี้ เขาอ่านพบในการ์ตูนฝรั่ง

ในตัวอย่างที่ 136 ประธานได้ทำการมองป้ายโรงพยาบาลในอดีตแล้วเห็นป้ายนี้ในอดีต แต่ปัจจุบันนี้ถึงแม้จะมองหาป้ายจาก "ที่ตรงนี้" ก็ไม่เห็นป้ายอีกต่อไป ซึ่งอาจเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของสายตาหรือความขมุกขมัวของอากาศ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในกรณีที่เราเติมคำว่า "จะ" ซึ่งแสดงถึงเวลาในอนาคตที่ปรากฏหน้ากริยาเรียงกระสวนที่ 4 การตีความประโยคจะมีลักษณะพิเศษออกไป ดังตัวอย่างข้างล่าง

139) ฉันจะมองป้ายโรงพยาบาลเห็นจากที่ตรงนี้

140) เขาจะฟังการบรรยายเข้าใจ

141) เขาจะอ่านพบในการ์ตูนฝรั่ง

ประโยคที่ 139, 140 และ 141 จะเป็นที่ยอมรับได้ถ้าผู้อ่านตีความหมายประโยคว่า เหตุการณ์การมองและการเห็นป้ายโรงพยาบาลในตัวอย่างที่ 139 การฟังและเข้าใจการบรรยายในตัวอย่างที่ 140 การอ่าน

และพบสิ่งใดสิ่งหนึ่งในตัวอย่างที่ 141 จะเกิดขึ้นในอนาคต และเหตุการณ์ทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นมิได้อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน การตีความเวลาซึ่งอ้างถึงเวลาในอนาคตในลักษณะดังกล่าว เป็นการคาดคะเนหรือทำนายของผู้กล่าวประโยคว่าเหตุการณ์จะเกิดขึ้นในอนาคต[8] แต่ถ้าผู้อ่านตีความว่าประธานของประโยคมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น[9] ประโยคจะไม่เป็นที่ยอมรับ ดังเช่น ถ้าตีความว่า ประธานมีความมุ่งมั่นและตั้งใจจะทำอาการมองเพื่อให้เห็นป้ายโรงพยาบาลจาก "ที่ตรงนี้" ประโยคดังกล่าวจะไม่เป็นที่ยอมรับเนื่องจากเจ้าของภาษาจะรู้สึกว่าปรากฏการณ์ทางประสาทสัมผัส คือ การเห็น การเข้าใจ และการพบอยู่ นอกเหนือความควบคุมของประธาน ดังนั้น การตีความเวลาในอนาคตแบบแรกเท่านั้นจึงเป็นที่ยอมรับ และในกรณีการตีความหมายแบบนี้จะเห็นได้ว่า กริยาแต่ละตัวในกริยาเรียงต่างเกิดในอนาคตเหมือนกัน

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

กริยาเรียงแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 4 จะเกิดในการณ์ลักษณะเดียวกันซึ่งเห็นได้จากการเติมส่วนขยายแสดงการณ์ลักษณะในประโยคดังตัวอย่างข้างล่าง

---

[8] "จะ" ในกรณีนี้เสนอความหมายที่แสดงสถานะของเหตุการณ์ (epistemic meaning) ซึ่งเป็นความหมายที่รายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ในแง่ของการปรากฏว่า จริง หรือ ไม่จริง (realis - irrealis)

[9] "จะ" ในกรณีนี้เสนอความหมายที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของประธานกับการกระทำอื่น ๆ (deontic meaning) ในแง่ของความสามารถ หรือความจำเป็น (ability หรือ obligatory) (Hofman, 1976; Lyons, 1977 ทั้งหมดอ้างถึงใน Foley and Valin, 1985 : 229-231)

142) ฉันมองป้ายโรงพยาบาลเห็นจากที่ตรงนี้เป็นประจำ

143) เขาฟังการบรรยายเข้าใจเป็นประจำ

144) เขาอ่านพบในการ์ตูนฝรั่งเป็นประจำ

ในตัวอย่างข้างต้น กริยาเรียงแต่ละตัวในแต่ละประโยคเกิดในการณ์ลักษณะนิสัย (habitual aspect) ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ เราไม่สามารถเติมคำแสดงการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ที่หน้ากริยาเรียงได้ ดังตัวอย่างข้างล่าง

145) *ฉันกำลังมองป้ายโรงพยาบาลเห็นจากที่ตรงนี้

146) *เขากำลังฟังการบรรยายเข้าใจ

147) *เขากำลังอ่านพบในการ์ตูนฝรั่ง

คำกริยาตัวที่ 1 ในประโยคซึ่งได้แก่ "ฟัง" และ "อ่าน" มีการณ์-ลักษณะประจำคำ (lexical aspect) ต่างจากคำกริยาที่ 2 ซึ่งได้แก่ "เห็น" "เข้าใจ" และ "พบ" กล่าวคือกริยาตัวที่ 1 โดยตัวของมันเองแสดงเหตุการณ์ที่กินระยะเวลาช่วงหนึ่งในการเกิด ในขณะที่คำกริยาตัวที่ 2 โดยตัวของมันเองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในทันทีทันใด ไม่ได้กินระยะเวลาในการเกิดเหตุการณ์ จากธรรมชาติของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวนี้เองที่ทำให้กริยากลุ่มที่ 1 สามารถเกิดร่วมกับคำว่า "กำลัง" ซึ่งแสดงการณ์ลักษณ์กำลังดำเนินอยู่ได้ เช่น "เขากำลังมอง" "เขากำลังฟัง" "เขากำลังอ่าน" แต่กริยากลุ่มที่ 2 เกิดร่วมกับคำว่า "กำลัง" ไม่ได้ เช่น "*เขากำลังเห็น" "*เขากำลังเข้าใจ" "*เขากำลังพบ" ที่เป็นเช่นนี้เพราะเกิดการขัดแย้งกันทางความหมายระหว่างความหมายของ "กำลัง" กับการณ์ลักษณ์ประจำคำของคำกริยากลุ่มที่ 2 สิ่งที่น่าสังเกตคือถึงแม้ว่ากริยากลุ่มที่ 1 สามารถเกิดร่วมกับคำว่า "กำลัง" ได้ แต่เราไม่สามารถเติมคำ "กำลัง" หน้าหน่วยสร้างกริยาเรียง ซึ่งมีกริยา "มอง" "ฟัง" "อ่าน" เป็น

กริยาตัวที่ 1 ได้ดังตัวอย่างที่ 145, 146 และ 147 ตัวอย่างทั้งสามที่ไม่เป็นที่ยอมรับนี้เป็นข้อพิสูจน์ว่ากริยาเรียงในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 4 ต้องมีการณ์ลักษณะเดียวกัน นั่นคือเราต้องตีความกริยา "เห็น" "เข้าใจ" และ "พบ" ให้เป็นการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่เช่นเดียวกับกริยาตัวที่ 1 ซึ่งความหมายดังกล่าวเป็นไปไม่ได้ในความเป็นจริงของโลก จึงทำให้ประโยคดังกล่าวผิดไวยากรณ์ อย่างไรก็ตาม คำกริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้อาจมีการณ์ลักษณะอื่นที่เหมือนกันได้ เช่น การณ์ลักษณะสมบูรณ์ ซึ่งอาจตีความได้จากตัวอย่างที่ 142, 143, 144

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่า เราไม่สามารถเติมคำปฏิเสธหน้ากริยาตัวที่ 1 ในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 4 แต่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยาตัวที่ 1 และตัวที่ 2 ได้ ดังตัวอย่างข้างล่าง

148) *ฉันไม่มองป้ายโรงพยาบาลเห็นจากที่ตรงนี้

149) *เขาไม่ฟังการบรรยายเข้าใจ

150) *เขาไม่อ่านพบในการ์ตูนฝรั่ง

151) ฉันมองป้ายโรงพยาบาลไม่เห็นจากที่ตรงนี้

152) เขาฟังการบรรยายไม่เข้าใจ

153) เขาอ่านไม่พบในการ์ตูนฝรั่ง

ผู้วิจัยวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ประโยคที่ 148, 149, และ 150 ไม่เป็นที่ยอมรับดังนี้ ประโยคที่ 148, 149 และ 150 แสดงความหมายว่าประธานจะไม่ทำการมองและจะไม่เห็นป้ายโรงพยาบาล จะไม่ทำการฟังและจะไม่เข้าใจการบรรยาย จะไม่ทำการอ่านและจะไม่พบสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามลำดับ ผู้วิจัยไม่สามารถหาปริบทหรือสถานการณ์ใด ๆ ในการกล่าว

ประโยคทั้งสามซึ่งแสดงความหมายดังกล่าวได้ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อประธานไม่ทำการกระทำที่แสดงโดยกริยาตัวที่ 1 เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาตัวที่ 2 จะไม่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้เลย จึงไม่มีเหตุผลที่ผู้พูดจะกล่าวว่าเหตุการณ์ที่ 2 คือการเห็น การเข้าใจ และการพบ ไม่เกิดขึ้น ประโยคที่ 148, 149, และ 150 จึงไม่เป็นที่ยอมรับเพราะแสดงความหมายแปลก

ในทางตรงกันข้าม ประโยคที่ 151, 152 และ 153 เป็นที่ยอมรับเนื่องจากแสดงความหมายปกติ นั่นคือ ประธานทำอาการมองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ไม่เห็น หรือฟังการบรรยายแต่ไม่เข้าใจ เป็นต้น

โดยสรุป กริยาเรียงกระสวนที่ 4 มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เพียง 3 ประการที่กำหนดไว้ คือ มีประธานร่วมกัน อ้างถึงเวลาเดียวกัน และมีการณ์ลักษณะเดียวกัน คุณสมบัติประจำตัวของกริยาเรียงกระสวนนี้ คือ อนุญาตให้แทรกคำปฏิเสธระหว่างกลาง จึงอาจกล่าวได้ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 4 ไม่มีเอกภาพเนื่องจากไม่มีความตริงแน่นในระดับสูงสุดจึงไม่จัดให้มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.5 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5 ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกความต้องการ (กระสวน 5ก) หรือกริยาบอกความรู้สึก (กระสวน 5ข) และกริยา 2 บอกการกระทำ ดังตัวอย่าง

154) เขาอยากไปเมืองนอก (กระสวน 5 ก)

155) เขาเต็มใจเลี้ยงอาหารฉัน (กระสวน 5 ข)

ก. การมีประธานร่วมกัน

กริยาเรียงในกระสวนที่ 5 มีประธานซึ่งอ้างถึงบุคคลคนเดียวกัน ซึ่งเรียกได้ว่ากริยาเรียงมีประธานร่วมกัน

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาเรียงแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5ก ไม่มีคุณสมบัติข้อนี้ กล่าวคือ กริยาแต่ละตัวอ้างถึงเวลาที่ต่างกัน โดยเห็นได้ชัดเมื่อเติมวลีบอกเวลาท้ายประโยคดังตัวอย่างข้างล่าง

156) เขาอยากไปเมืองนอกในปีหน้า

ในประโยคข้างต้น กริยาตัวที่ 1 แสดงความต้องการในปัจจุบันของประธานต่อการกระทำใดการกระทำหนึ่งซึ่งยังไม่ได้เกิดขึ้น เหตุการณ์แรกในกริยาเรียงคือความต้องการของประธานนั้นเป็นสภาพที่เกิดแล้วในปัจจุบันในขณะที่เหตุการณ์ที่ 2 ในกริยาเรียงยังไม่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยค และถ้าเกิดก็จะต้องเกิดในอนาคต

สำหรับกริยาเรียงในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5ข ต่างอ้างถึงเวลาเดียวกัน ดังตัวอย่าง

157) เขาเคยเต็มใจเลี้ยงอาหารฉัน

กริยา 1 แสดงความรู้สึกในอดีตของประธานที่มีต่อการกระทำโดยกริยา 2 ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต เหตุการณ์ทั้งสองเกิดในเวลาเดียวกัน

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 5ก ไม่มีคุณสมบัติข้อนี้ กล่าวคือ กริยาแต่ละตัวมีการณ์ลักษณะต่างกันดังในตัวอย่างข้างล่าง

158) เขากำลังอยากไปเมืองนอก

ประโยค 158 แสดงความหมายว่า ประธานกำลังมีความรู้สึกอยากที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การใส่คำว่า "กำลัง" ซึ่งเป็นคำแสดงการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่หน้าคำกริยาแสดงสภาพหรือความรู้สึก เป็นการเน้นว่าสภาพหรือ

ความรู้สึกหนึ่ง ๆ กำลังเกิดขึ้นกับประธาน อย่างไรก็ตาม กริยาตัวที่ 2 ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ จึงเห็นได้ว่ากริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 5ก ไม่ได้มีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ส่วนกริยาเรียงในกระสวนที่ 5 ข ในประโยค 159 แสดงว่ากริยาแต่ละตัวมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

159) เขาเต็มใจเลี้ยงอาหารฉัน

ความรู้สึกเต็มใจและการกระทำ "เลี้ยงอาหารฉัน" เป็นเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ที่เกิดในการณ์ลักษณะเดียวกัน คือ การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าเราไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างคำกริยาที่เรียงกันได้ คำปฏิเสธต้องปรากฏหน้ากริยาตัวที่ 1 ในหน่วยสร้างกริยาเรียง ดังตัวอย่างข้างล่าง

160) เขาไม่เต็มใจเลี้ยงอาหารฉัน

161) เขาไม่อยากไปเมืองนอกในปีหน้า

162) *เขาเต็มใจไม่เลี้ยงอาหารฉัน

163) *เขาอยากไม่ไปเมืองนอกในปีหน้า

อย่างไรก็ตาม เราสามารถแทรกคำปฏิเสธได้ในปริบทพิเศษบางปริบทเท่านั้นเช่น

164) เขาอยากไม่ไปเมืองนอกทำไมล่ะ

ประโยคที่ 164 จะเป็นที่ยอมรับถ้าแสดงความหมายในเชิงประชดประชัน แต่ในกรณีปกติ จะไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างคำกริยาได้ ผู้วิจัยจึงถือว่าประโยคที่ 164 เป็นกรณียกเว้น

โดยสรุป กริยาเรียงกระสวนที่ 5 ก มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เพียง 2 ประการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ มีประธานร่วมกัน ไม่อนุญาตให้มีคำ

ปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยา ส่วนเรื่องการอ้างถึงเวลาเดียวกันและการณ์ลักษณะเดียวกันนั้น กริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้จะอ้างถึงเวลาและการณ์ลักษณะต่างกัน ดังนั้น หน่วยสร้างกระสวนนี้จึงไม่มีเอกภาพและไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค แต่กริยาเรียงกระสวนที่ 5ข มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ครบทั้ง 5 ประการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5ข จึงมีเอกภาพและมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.6 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 6

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้ ประกอบด้วย กริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำอปฐม มิบอกลักษณะการกระทำ และกริยา 2 เป็นกริยาบอกการกระทำ ตัวอย่างเช่น

165) เขาแกล้งร้องไห้ดัง ๆ

166) ฉันฝึกพิมพ์รายงาน

167) น้องแอบเขียนจดหมายในห้องนอน

ก. การมีประธานร่วมกัน

ประธานของกริยาแต่ละตัวในกริยาเรียงกระสวนที่ 6 อ้างถึงบุคคลคนเดียวกัน เรียกได้ว่า กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีประธานร่วมกัน

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาเรียงแต่ละตัวในหน่วยสร้างกระสวนที่ 6 อ้างถึงเวลาเดียวกัน ดังตัวอย่างข้างล่าง

168) เขาจะแกล้งร้องไห้ดัง ๆให้ทุกคนได้ยิน อีกประเดี๋ยวหนึ่ง ทุกคนคงตกใจเสียงของเขา

169) เขาฝึกพิมพ์รายงานเมื่อเดือนที่แล้วทั้งเดือน ตอนนี้เขาหยุดพิมพ์แล้ว

170) เมื่อกี้นี้ น้องแอบเขียนจดหมายในห้องนอน ตอนนี้เขาเดินไปไปรษณีย์เพื่อส่งจดหมายนั้น

ประโยค 168 แสดงว่า กริยา "แกล้ง" และ "ร้องไห้" ยังไม่เกิดในปัจจุบัน แต่จะเกิดในอนาคต ประโยคที่ 2 ในตัวอย่างที่ 168 ยืนยันว่า เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกริยาเรียงยังไม่เกิด แต่จะเกิดในอนาคต ตัวอย่างที่ 169 และ 170 แสดงว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาเรียงได้เกิดไปแล้วในอดีตซึ่งยืนยันได้จากประโยคที่ตามมาข้างหลัง

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละตัวในกระสวนนี้แสดงการณ์ลักษณะเดียวกัน ดังแสดงในตัวอย่างข้างล่าง

171) เขาเริ่มแกล้งร้องไห้ดัง ๆ และคงร้องไห้ไปอีกนานกว่าจะหยุด

172) เขายังพิมพ์ไม่เก่ง เพราะกำลังฝึกพิมพ์อยู่

173) น้องกำลังแอบเขียนจดหมายในห้องนอน จึงไม่มีใครรู้ว่าตอนนี้น้องอยู่ที่ไหนและกำลังทำอะไร

กริยาเรียงในประโยคที่ 171 มีการณ์ลักษณะเริ่มต้นเหมือนกัน ส่วนกริยาเรียงในประโยคที่ 172 และ 173 มีการณ์ลักษณ์กำลังดำเนินอยู่

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าในสถานการณ์ปกติ เราไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยาที่เรียงกันในกระสวนที่ 6 ถึงแม้ว่าต้องการที่จะปฏิเสธกริยาที่ 2 เพียงตัวเดียว ดังตัวอย่างข้างล่าง

174) *เขาแกล้งไม่ได้ร้องไห้ดังๆ แต่เขาแกล้งหัวเราะต่างหาก

175) *ฉันฝึกไม่ได้พิมพ์รายงาน ฉันฝึกตรวจปรู๊ฟต่างหาก

176) *น้องแอบไม่ได้เขียนจดหมายในห้องนอน น้องแอบนอนต่างหาก

โดยสรุป กริยาเรียงกระสวนที่ 6 มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ครบทั้ง 4 ประการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีประธานร่วมกัน อ้างถึงเวลาเดียวกัน มีการณ์ลักษณะเดียวกัน และไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยา ดังนั้น หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้จึงมีความตรึงแน่นในระดับสูงสุด นั่นคือมีเอกภาพจึงมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.7 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของกริยา 1 กล่าวคือ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7 ก ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำที่เป็นอกรรมกริยา ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7 ข ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำที่เป็นสกรรมกริยา ส่วนกริยา 2 ในหน่วยสร้างกระสวนที่ 7 ก และ 7 ข ต่างก็เป็นกริยาบอกความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันของสิ่ง 2 สิ่ง คือ คำกริยา "เป็น" ดังตัวอย่าง

177) เขาทำงานเป็นลูกจ้าง

178) เขาตัดผ้าเป็น 3 ชิ้น

179) คนอินเดียกินผักเป็นอาหาร

ก. การมีประธานร่วมกัน

กริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7 ก มีประธานซึ่งอ้างถึงคน ๆ เดียวกัน เช่น ในประโยค 177 ประธานของกริยา "ทำงาน" และ "เป็น" คือ "เขา" ซึ่งเป็นคนๆ เดียวกัน แต่กริยาแต่ละตัวในกระสวน 7 ข มีประธานซึ่งอ้างถึงสิ่งที่ต่างกันดังในตัวอย่างที่ 178 และ 179 ประธานของกริยาตัวที่ 1 คือ "เขา" และ "คนอินเดีย" ตามลำดับ ส่วนประธานของกริยาตัวที่ 2 คือคำนามที่เป็นกรรมของ "ตัด" คือ "ผ้า" ใน 178 และคำนาม "ผัก" ใน 179 ซึ่งเป็นกรรมของกริยาตัวแรก สรุปได้ว่ากริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 7 ก มีประธานร่วมกัน แต่กริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 7 ข มีประธานต่างกัน

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 7 จะอ้างถึงเวลาเดียวกันดังแสดงข้างล่าง

180) ปีหน้าเขาจะทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทเอกชน ตอนนี้เขาขอเป็นข้าราชการไปก่อน

181) เขาเคยตัดผ้าเป็น 3 ท่อน ขณะนี้เขาตัดผ้าเป็น 4 ท่อน แล้ว

182) ขณะนี้ คนอินเดียกินผักเป็นอาหาร

ในประโยคที่ 180 การทำงาน และการเป็นลูกจ้างในบริษัทเอกชนเกิดในเวลาเดียวกันคือเวลาในอนาคต ส่วนประโยคที่ 181 แสดงความหมายว่าเขาเคยตัดผ้าและผ้าก็เคยเป็น 3 ท่อน ซึ่งเป็นผลจากการตัด ขณะนี้ผ้ากลายเป็น 4 ท่อนจากการถูกตัดแล้ว ส่วนประโยคที่ 182 แสดงความหมายว่า ขณะนี้คนอินเดียกินผักและขณะนี้ผักก็เป็นอาหารของคนอินเดีย ซึ่งเท่ากับว่ากริยาทั้งสองเกิดในเวลาปัจจุบันเหมือนกัน

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 7 จะมีการณ์ลักษณะเดียวกันดังตัวอย่างข้างล่าง

183) เขาเริ่มทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทเอกชนแล้ว ไม่ทราบว่าต่อไปเขาจะชอบหรือไม่

184) เขากำลังตัดผ้าเป็น 3 ท่อน เมื่อตัดเสร็จแล้ว ไม่ทราบว่าผ้าทั้ง 3 ท่อนที่ตัดได้จะเป็นอย่างไร

185) คนอินเดียกินผักเป็นอาหารเรื่อยไป ไม่ทราบจะเลิกเมื่อไร

ในประโยคที่ 183 การทำงาน และการเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนอยู่ในระยะเริ่มต้นเหมือนกัน ในประโยคที่ 184 การตัดผ้ากำลัง

ดำเนินอยู่ และผ้าก็ยังไม่สำเร็จเป็น 3 ท่อน นั่นหมายความว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาทั้งสองยังอยู่ในช่วงกำลังดำเนินอยู่เหมือนกัน และยังไม่สิ้นสุดเหมือนกันทั้งสองเหตุการณ์

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าเราไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างคำกริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 7 ได้เป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าต้องการปฏิเสธกริยา 2 ดังตัวอย่างข้างล่าง

186) *เขาเริ่มทำงานไม่เป็นลูกจ้าง

187) ?เขาตัดผ้าไม่เป็น 3 ท่อน

188) *คนอินเดียกินผักไม่เป็นอาหาร

ประโยคที่ 186 และ 187 ข้างต้นไม่เป็นที่ยอมรับอย่างเห็นได้ชัด ส่วนประโยคที่ 187 อาจได้รับการยอมรับได้ถ้าแสดงความหมายว่าเมื่อตัดผ้าแล้ว ชิ้นผ้าที่เป็นผลจากการตัดไม่ได้มี 3 ท่อน แต่อาจเป็น 2 ท่อน หรือ 4 ท่อน ข้อสังเกตคือ เราอาจตีความเช่นในประโยคที่ 187 ได้ เฉพาะในกรณีที่กริยาตัวที่ 1 เป็นสกรรมกริยาประเภท"สร้างสรรค์"(creative verb) หรือ กริยา"ทำลาย" (destructive verb)เท่านั้น เช่น "ปนยาไม่เป็นผง" "ฉีกกระดาษเป็นชิ้นเล็ก ๆ" "ต่อไม้เป็นเสาเรือน" เป็นต้น

โดยสรุป กริยาเรียงกระสวนที่ 7 ก มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ครบทั้ง 4 ประการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับกระสวนที่ 1, 2, 3 และ 6 ส่วนกริยาเรียงกระสวนที่ 7 ข มีคุณสมบัติ 3 ประการ คุณสมบัติที่กริยาเรียงกระสวนที่ 7 ข ไม่มี คือการมีประธานร่วมกัน นอกจากนี้ ถ้า

กริยาตัวที่ 1 เป็นกริยาประเภทสร้างสรรค์ หรือทำลาย เราก็อาจแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยาเรียงได้ ในกรณีอื่น ๆ จะแทรกคำปฏิเสธไม่ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 7 ก มีเอกภาพและมีโครงสร้างเป็นเอกประโยคในขณะที่หน่วยสร้าง 7 ข ไม่มี

3.2.2.2.8 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 8

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 8 ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำปฐมภูมิ และกริยา 2 เป็นกริยาบอกการกระทำปฐมภูมิเช่นกัน ดังตัวอย่าง

189) เขาปิ้งปลากิน

190) เขาหยิบขนมปังขาย

ก. การมีประธานร่วมกัน

กริยาเรียงในหน่วยสร้างกระสวนที่ 8 มีประธานซึ่งอ้างถึงบุคคลคนเดียวกันซึ่งสามารถเรียกได้ว่ากริยาเรียงในกระสวนนี้มีประธานร่วมกัน

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละคำที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 8 อ้างถึงเวลาเดียวกันดังตัวอย่างข้างล่าง

191 ก. เขาจะจุดบุหรี่สูบเอง แต่หาไม้ขีดไฟไม่เจอ ก็เลยไม่ได้สูบบุหรี่

ข. เขาจุดบุหรี่สูบเมื่อกี้นี้ ป่านนี้คงสูบหมดมวนแล้ว

ในประโยค 191 ก การจุดบุหรี่และการสูบบุหรี่ ยังไม่ได้เกิดขึ้นซึ่งยืนยันได้จากประโยคที่ตามมาข้างหลัง นั่นหมายความว่ากริยาทั้งสองต่างอ้างถึงเวลาในอนาคตเหมือนกัน ส่วนประโยคที่ 191 ข. การจุดบุหรี่และการสูบบุหรี่ต่างเกิดแล้วในอดีต นั่นคือ กริยาทั้งสองแสดงเวลาในอดีตเหมือนกัน ซึ่งยืนยันได้จากประโยคที่ตามมาข้างหลังอีกเช่นกัน

สิ่งที่น่าสังเกตคือ แม้ว่ากริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้จะเกิดในเวลาเดียวกัน แต่ก็มิได้หมายความว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาทั้งสองเกิดพร้อมกัน (cotemporal) ตัวอย่างเช่นในประโยค 191 ก การจุดบุหรี่และการสูบบุหรี่ต่างเกิดในอนาคต แต่ก็มิได้เกิดพร้อม ๆ กัน เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาตัวที่ 1 จะเกิดก่อนเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาตัวที่ 2 นั่นหมายความว่าเหตุการณ์ทั้งสองจะเกิดเรียงต่อกันไปในเวลาอนาคต

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละคำในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 8 ต่างมีการณ์ลักษณะเหมือนกัน ดังตัวอย่าง

192 ก. เขาเริ่มจุดบุหรี่สูบ คงอีกนานกว่าบุหรี่จะหมดมวน

ข. เขาเริ่มจุดบุหรี่สูบ อีกสักชั่วโมงหนึ่งเขาก็คงเลิก

ในตัวอย่างที่ 192 ก. กริยาจุด และ สูบ มีการณ์ลักษณะเริ่มต้นเหมือนกัน นั่นคือ ประธานเพิ่งเริ่มการกระทำอาการทั้งสอง ส่วนในประโยคที่ 192 ข. กริยา จุด และ สูบ มีการณ์ลักษณะดำเนินอยู่ ประโยคที่ 2 ที่ตามมาข้างหลังเป็นสิ่งยืนยันการณ์ลักษณะดังกล่าวในทั้งสองประโยค สิ่งที่น่าสังเกตคือ แม้ว่ากริยาทั้งสองในประโยคจะแสดงการณ์ลักษณะเดียวกัน แต่ก็มิได้หมายความว่า เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาทั้งสองเกิดขึ้นพร้อมกัน ในประโยคทั้งสองเหตุการณ์การจุดบุหรี่และการสูบบุหรี่ อาจเพิ่งเริ่มต้นเหมือนกัน หรือกำลังดำเนินอยู่เหมือนกันในลักษณะที่ว่าประธานจุดบุหรี่แล้วสูบ หลังจากนั้นก็อาจกลับไปจุดบุหรี่อีกตัวหนึ่งแล้วสูบ จะเห็นได้ว่า เป็นไปได้ที่เหตุการณ์ทั้งสองจะเกิดขึ้นโดยเกิดซ้ำได้อีกไม่ใช่เกิดขึ้นเวลาเดียวกัน

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าเราไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างคำกริยาที่เรียงกันในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 8 ได้ ดังตัวอย่าง

193) เขาไม่ได้ปิ้งปลากิน เขาปิ้งปลาขายต่างหาก

194) *เขาปิ้งปลาไม่ได้กิน เขาปิ้งปลาขายต่างหาก

195) เขาไม่ได้หยิบขนมปังขาย เขาหยิบขนมปังทิ้งต่างหาก

196) *เขาหยิบขนมปังไม่ได้ขาย เขาหยิบขนมปังทิ้งต่างหาก

ในประโยคที่ 193 และ 195 ประโยคที่ 2 ที่ตามมาข้างหลังแสดงว่าคำปฏิเสธที่วางไว้หน้ากริยาตัวที่ 1 ในประโยคข้างหน้าทำหน้าที่ปฏิเสธเฉพาะกริยาตัวที่ 2 ได้ อย่างไรก็ตาม เราก็ไม่สามารถย้ายคำปฏิเสธมาวางไว้หน้ากริยาตัวที่ 2 ได้ ดังในตัวอย่างที่ 194 และ 196

โดยสรุป หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 8 มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ครบ 4 ประการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เช่นเดียวกับกริยาเรียงกระสวนที่ 1, 2, 3, 6 และ 7 นั่นหมายความว่าหน่วยสร้างกริยากระสวนนี้มีเอกภาพจึงมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.9 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 9

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 9 ประกอบด้วย กริยา 1 เป็น กริยาบอกการเคลื่อนที่ที่มีความหมายบอกทิศทางโดยสัมพันธ์กับผู้พูด (deitic) ซึ่งได้แก่ "ไป" และ "มา" และกริยา 2 เป็นกริยาบอกการกระทำ ตัวอย่าง

197) เขาไปโยนโบว์ลิ่ง

198) เขามาทำงาน

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 9 จะมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

กริยาเรียงแต่ละตัวในหน่วยสร้างกระสวนที่ 9 มีประธานซึ่งอ้างถึงบุคคลคนเดียวกันจึงถือได้ว่ากริยาเรียงในกระสวนนี้มีประธานร่วมกัน

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 9 มีเวลาที่อ้างถึงเดียวกัน ดังตัวอย่าง

199) เขาจะไปโยนโบว์ลิ่งตอน 6 โมงเย็น แต่จนบัดนี้ 5 โมงครึ่งแล้วเขายังไม่ได้ออกจากบ้านเลย

200) เมื่อวานนี้เขามาทำงานที่นี่ นี่คือเอกสารที่เขาเขียนไว้

ในประโยคที่ 199 เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยา "ไป" และ "โยนโบว์ลิ่ง" ต่างก็เกิดในอนาคตเหมือนกัน ส่วนในประโยคที่ 200 เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยา "มา" แล "ทำงาน" ต่างเกิดในอดีตเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยา 1 และกริยา 2 ไม่ได้เกิดพร้อม ๆ กันดังเช่นกริยาเรียงกระสวนที่ 8

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 9 มีการณ์ลักษณะเดียวกัน ดังตัวอย่าง

201) เขาออกจากโรงพยาบาลเมื่อเดือนที่แล้ว ตอนนี้เขาเริ่มไปโยนโบว์ลิ่งแล้ว

202) ถ้าคุณมาทำงานที่บ้านฉันเรื่อย ๆ สักวันหนึ่งทางบ้านคุณต้องตำหนิคุณ

ประโยคที่ 201 แสดงความหมายว่า กิจกรรมการไปโยนโบว์ลิ่งเพิ่งจะเริ่มขึ้นและดำเนินไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่นอาจไปโยนโบว์ลิ่งสัก 15 ครั้งในช่วงระยะเวลา 3 เดือน และในขณะที่ผู้พูดกล่าวประโยคนี้ ประธานอาจจะไปโยนโบว์ลิ่งได้สัก 2 ครั้งแล้ว จึงถือว่ากริยาเรียงแต่ละตัวที่ขีดเส้นใต้ไว้มีการณ์ลักษณะเริ่มต้น ส่วนประโยคที่ 202 แสดงความหมายว่าประธานเดินทางมาทำงาน ณ ที่แห่งหนึ่งอยู่เรื่อย ๆ และยังไม่มีการกำหนดว่าเหตุการณ์

นั้น ๆ จะสิ้นสุดเมื่อไร จึงถือว่ากริยาแต่ละตัวที่ขีดเส้นใต้มีการณ์ลักษณะดำเนินอยู่ (continuative aspect) เหมือนกัน

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยาเรียงในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 9 ได้ ถึงแม้ว่าจะมี "ความ" ปฏิเสธกริยา 2 ก็ตามดังตัวอย่าง

203 ก. เขาไม่ได้ไปทำงาน เขาไปหาแม่

ข. *เขาไปไม่ได้ทำงาน เขาไปหาแม่

204 ก. วันนี้เขาไม่ได้มาทำงาน เขามารับของ

ข. *วันนี้เขามาไม่ได้ทำงาน เขามารับของ

ประโยคที่ 203 ก และ 204 ก แสดงว่าคำกริยาตัวที่ 2 ถูกปฏิเสธ ซึ่งยืนยันได้จากประโยคที่ตามมาข้างหลัง แต่เราก็ไม่สามารถย้ายคำปฏิเสธมาไว้หน้ากริยาตัวที่ 2 ได้ ดังในประโยคที่ 203 ข และ 204 ข

โดยสรุป หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 9 มีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ประการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับหน่วยสร้างกระสวนที่ 1, 2, 3, 6, 7 ก. และ 8 นั่นคือ หน่วยสร้างกระสวนนี้มีเอกภาพและมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.10 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 10

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 10 ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำและกริยา 2 เป็นกริยาบอกกระบวนการ ตัวอย่าง

205) เขาปาแก้วแตก

206) เขาหุงข้าวสุก

พฤติกรรมทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีดังนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

ในหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้ ประธานของกริยา 1 และกริยา 2 ไม่ได้อ้างถึงสิ่งเดียวกัน หรือบุคคลเดียวกัน กล่าวคือ ประธานของกริยา 2 จะเป็นกรรมของกริยา 1 ดังเช่น ประโยค 205 ประธานของ "ปา" คือ "เขา" และประธานของ "แตก" คือ "แก้ว"

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกระสวนนี้มีเวลาที่อ้างถึงเดียวกัน ดังตัวอย่าง

207) ก. เมื่อวานนี้ เขาได้ปาแก้วแตกหมด

ข. เมื่อวานนี้ เขาหุงข้าวสุก แต่วันนี้ไม่รู้จะเป็นอย่างไร

208) ก. ฉันคิดว่าเขาจะปาแก้วใบนั้นแตกในที่สุด

ข. คุณคิดว่าวันนี้เขาจะหุงข้าวสุกหรือเปล่า

ในประโยคที่ 207 กริยาที่ขีดเส้นใต้ไว้ต่างเกิดในเวลาเดียวกัน คือ เวลาในอดีต ส่วนในประโยคที่ 208 กริยาดังกล่าวต่างเกิดในอนาคต ในประโยคที่ 208 คำว่า "จะ" แสดงการประเมินสถานการณ์หรือการคาดการณ์ของผู้กล่าวประโยคไม่ได้แสดงความมุ่งมั่นในการกระทำอาการของประธาน อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาเรียงแม้จะเกิดในเวลาเดียวกันก็ไม่จำเป็นต้องเกิดพร้อม ๆ กัน

ค. การที่กริยามีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกระสวนนี้มีการณ์-ลักษณะเดียวกัน ดังตัวอย่าง

209) ก. เขาเริ่มปัดแก้วแตกแล้ว

ข. เขาปัดแก้วแตกอยู่เรื่อย

210) ก. เจ้านายดีใจมากที่ลูกจ้างเริ่มหุงข้าวสุก

ข. เจ้านายไม่เคยเรียกใช้แดง เพราะแดงหุงข้าวดิบอยู่เรื่อย

ในประโยคที่ 209 ก. ผู้อ่านจะเห็นภาพว่ามีแก้วอยู่จำนวนหนึ่งและประธานได้เริ่มทำการปัดแก้วแตกแล้ว ตัวอย่างเช่น มีแก้วอยู่ 10 ใบ และประธานได้เริ่มปัดแก้วแตกไปแล้ว 2 ใบ และเหตุการณ์นั้น ๆ จะดำเนินต่อไปอีก ส่วนประโยคที่ 209 ข. แสดงความหมายว่าประธานมีนิสัยในการปัดแก้วแตก ประโยคที่ 210 ก. แสดงความหมายว่า ในอดีตลูกจ้างไม่เคยหุงข้าวสุก แต่เพิ่งจะมาเปลี่ยนพฤติกรรมเมื่อไม่นานมานี้ คือ หุงข้าวสุกมาแล้วประมาณ 2-3 ครั้ง จึงจะเรียกได้ว่า เริ่มหุงข้าวสุก ส่วนประโยค 210 ข. แสดงลักษณะของเหตุการณ์เช่นเดียวกับประโยค 209 ข. โดยสรุป กริยาเรียงใน 209 ก. และ 210 ก. แสดงการณ์ลักษณะเริ่มต้น ส่วนกริยาเรียงใน 209 ข. และ 210 ข. แสดงการณ์ลักษณะนิสัย (habitual aspect)

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้ มีพฤติกรรมทางวากยสัมพันธ์ในการปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธที่แตกต่างไปจากหน่วยสร้างกริยาเรียงชนิดอื่น ๆ ยกเว้น หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 4 กล่าวคือ เราไม่สามารถเติมคำปฏิเสธหน้ากริยาตัวที่ 1 ในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 10 ได้ แต่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยาตัวที่ 1 และกริยาตัวที่ 2 ได้ ดังตัวอย่าง

211) *เขาไม่ปาแก้วแตก

212) *เขาไม่หุงข้าวสุก

213) เขาปาแก้วไม่แตก

214) เขาหุงข้าวไม่สุก

เมื่อพิจารณาประโยค 211 และ 212 จะพบว่า แม้ว่ากริยา 1 และกริยา 2 ของประโยคทั้งสองเมื่อปรากฏอิสระในประโยคเดี่ยวสามารถปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธได้ เช่น เขาไม่ปาแก้ว แก้วไม่แตก เขาไม่หุงข้าว ข้าวไม่สุก แต่เมื่อคำกริยาทั้งสองมาปรากฏร่วมกันในหน่วยสร้างกริยาเรียงแล้วเราไม่สามารถเติม ไม่ หน้ากริยา 1 ของหน่วยสร้างกริยาเรียงได้ ทั้งนี้เพราะเมื่อเกิดร่วมกัน กริยา 1 แสดงความหมายบอกการกระทำ ส่วนกริยา 2 แสดงความหมายบอกกระบวนการหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวัตถุหรือสิ่งของที่ถูกกระทำโดยกริยา 1 หน่วยสร้างกริยาเรียงนี้ทั้งหน่วยสร้างแสดงความหมายซึ่งเป็นการกระทำการกระทำหนึ่งตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ดังนั้นประโยค 211 และ 212 แสดงความหมายว่า ประธานไม่ทำการปาแก้วและแก้วไม่แตก ประธานไม่ทำการหุงข้าว และข้าวไม่สุก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในแง่สื่อสารแล้ว ผู้วิจัยไม่สามารถหาปริบทหรือสถานการณ์ใด ๆ ในการกล่าวประโยคทั้งสองซึ่งแสดงความหมายดังกล่าวได้ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีเหตุผลที่ผู้พูดจะกล่าวว่าไม่มีผลแห่งการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นในเมื่อประธานไม่ได้กระทำสิ่งนั้น ๆ

ในทางตรงกันข้าม ประโยค 213 และ 214 เสนอความหมายว่าประธานได้ทำการกระทำในกริยา 1 คือ การปา และ การหุงข้าว แล้ว แต่การกระทำนั้น ๆ ไม่ได้เกิดผลสำเร็จตามการกระทำ คือ แก้วไม่แตก หรือข้าวไม่สุก

โดยสรุปหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 10 มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เพียง 2 ประการ คือ มีเวลาที่อ้างถึงเดียวกัน และมีการณ์ลักษณะเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่ากริยาเรียงกระสวนนี้ไม่มีเอกภาพจึงไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.11 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกสภาพ และกริยา 2 เป็นกริยาบอกความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันของหน่วย 2 หน่วย กริยา 2 นี้ คือ "เป็น" ดังตัวอย่าง

215) ผมยุ่งเป็นกระเชิง

พฤติกรรมทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 มีดังนี้

ก. การที่กริยาเรียงมีประธานร่วมกัน

ผู้วิจัยพบว่า คำกริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 ต่างก็มีประธานเดียวกันดังตัวอย่างในประโยค 215 ประธานของ "ยุ่ง" และ "เป็นกระเชิง" คือ "ผม" ดังนั้นกริยาเรียงในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีประธานร่วมกัน

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่า กริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกริยาเรียงต่างเกิดในเวลาเดียวกันดังในตัวอย่างประโยค 216

216) ถ้าลมพัดแรง ผมเขาจะยุ่งเป็นกระเชิงทันที แต่ตอนนี้ลมยังไม่พัด ผมเขาจึงยังดูเรียบร้อยอยู่

"จะ" ในประโยค 216 แสดงเวลาในอนาคตของกริยา"ยุ่ง" และ "เป็นกระเชิง" กล่าวคือ การยุ่งของผมและความเป็นกระเชิงของผมยังไม่เกิดขึ้น และเวลาที่แสดงในกริยาทั้งสองยืนยันได้จากประโยค "แต่ตอนนี้ลมยังไม่พัด ผมเขาจึงยังดูเรียบร้อยอยู่" สรุปได้ว่า กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 มีเวลาที่อ้างถึงเดียวกัน

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่ากริยาเรียงในหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้ต่างแสดงความหมายว่ามีการณ์ลักษณะเดียวกัน ดังตัวอย่าง

217) ผมเขายุ่งเป็นกระเชิงตลอดเวลา

ในประโยค 217 วลี "ตลอดเวลา" แสดงความหมายบอกเวลาของ "การยุ่งเป็นกระเชิง" ของผมของเขาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งแสดงการณ์ลักษณะนิสัย

ง. การไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏแทรกระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าเราไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 ได้ ดังตัวอย่าง

218 ก. ผมเขาไม่ได้ยุ่งเป็นกระเชิง มันยุ่งเพียงเล็กน้อย

ข. *ผมเขายุ่งไม่ได้เป็นกระเชิง มันยุ่งเพียงเล็กน้อย

ประโยค 218 ข. ซึ่งปรากฏมีคำปฏิเสธแทรกระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นประโยคที่ไม่เป็นที่ยอมรับ ทั้ง ๆ ที่ความหมายของประโยคนั้นจะเป็นการปฏิเสธกริยา 2 ก็ตาม หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 จะยอมให้คำปฏิเสธปรากฏหน้ากริยาเท่านั้น

โดยสรุป หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 11 มีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ประการ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับหน่วยสร้างกระสวน 1, 2, 3, 6, 7 ก. 8 และ 9 จึงเรียกได้ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนนี้มีเอกภาพและมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

3.2.2.12 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 12

หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 12 ประกอบด้วย กริยา 1 เป็นกริยาบอกการเปลี่ยนแปลง และกริยา 2 เป็นกริยาบอกความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันระหว่างหน่วย 2 หน่วย ดังตัวอย่างในประโยค 219

219) สังคมไทยเปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรม

พฤติกรรมทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 12 มีดังนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

ในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 12 กริยา 1 และกริยา 2 ต่างมีประธานที่อ้างถึงบุคคลหรือวัตถุเดียวกัน กล่าวคือ กริยาเรียงกันในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 12 ต่างมีประธานร่วมกัน

ข. การที่กริยาเรียงอ้างถึงเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่าในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 12 กริยาแต่ละตัวต่างแสดงเวลาเดียวกัน ดังตัวอย่าง

220) ก. สังคมไทยจะเปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรมในอีก 10 ปีข้างหน้า

ข. สังคมในกรุงเทพฯได้เปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรมเต็มตัวแล้ว

ในประโยค 220 ก. กริยา "เปลี่ยนสภาพ" และกริยา "เป็นสังคมอุตสาหกรรม" ต่างเกิดในเวลาเดียวกัน คือ อนาคต ส่วนประโยค 220 ข. คำ "ได้" แสดงการเกิดในอดีตของกระบวนการเปลี่ยนสภาพ และการเป็นสังคมอุตสาหกรรมของสังคมในกรุงเทพฯ สรุปได้ว่า กริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกระสวนนี้อ้างถึงเวลาเดียวกัน

ค. การที่กริยาเรียงมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่า คำกริยาแต่ละตัวในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 12 ต่างแสดงการณ์ลักษณะเดียวกัน ดังตัวอย่าง

221) ขณะนี้สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรม

กริยา "เปลี่ยนสภาพ" และ กริยาวลี "เป็นสังคมอุตสาหกรรม" ในประโยค 221 แสดงการณ์ลักษณะเริ่มต้น (inceptive aspect) สรุปได้ว่า กริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 12 มีการณ์ลักษณะเดียวกัน

ง. การไม่อนุญาตให้มีคำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ผู้วิจัยพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 12 ไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธ "ไม่" หรือ "ไม่ได้" ปรากฏแทรกระหว่างคำกริยา ดังตัวอย่าง

222) สังคมเมืองบางสังคมไม่ได้เปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรม แต่เปลี่ยนเป็นสังคมเกษตรกรรม

223) *สังคมเมืองบางสังคมเปลี่ยนสภาพไม่ได้เป็นสังคมอุตสาหกรรม แต่เปลี่ยนเป็นสังคมเกษตรกรรม

ประโยค 222 แสดงความหมายว่า คำปฏิเสธไม่ได้ เมื่อปรากฏหน้ากริยา 1 อาจมีความหมายปฏิเสธกริยา 2 ดังประโยคที่ตามมา แต่เมื่อนำคำปฏิเสธไปแทรกระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน ดังประโยค 223 ผลก็คือ ประโยค 223 เป็นประโยคที่ไม่เป็นที่ยอมรับ แสดงว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 12 ไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

โดยสรุป หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 12 มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ครบตามเกณฑ์ทั้ง 4 ประการ ดังนั้น หน่วยสร้างกระสวนนี้จึงมีเอกภาพ และมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

จากพฤติกรรมทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้ง 12 กระสวน ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถสรุปคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์อันแสดงถึงความตรึงแน่นทางวากยสัมพันธ์ในระดับต่าง ๆ ของหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความตรึงแน่นของหน่วยสร้างกริยาเรียง

หน่วยสร้างกริยาเรียง	การมีประธานร่วมกัน	การมีเวลาที่อ้างถึงเดียวกัน	การมีการณ์ลักษณะร่วมกัน	แทรกคำปฏิเสธระหว่างคำกริยาไม่ได้
กระสวน 1	✓	✓	✓	✓
กระสวน 2	✓	✓	✓	✓
กระสวน 3	✓	✓	✓	✓
กระสวน 4	✓	✓	✓	×
กระสวน 5ก	✓	×	×	✓
กระสวน 5ข	✓	✓	✓	✓
กระสวน 6	✓	✓	✓	✓
กระสวน 7ก	✓	✓	✓	✓
กระสวน 7ข	×	✓	✓	✓
กระสวน 8	✓	✓	✓	✓
กระสวน 9	✓	✓	✓	✓
กระสวน 10	×	✓	✓	×
กระสวน 11	✓	✓	✓	✓
กระสวน 12	✓	✓	✓	✓

หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีความตรึงแน่นสูงสุด หรือมีเอกภาพ ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 1, 2, 3, 5ข, 6, 7 ก., 8, 9, 11, และ 12 รวม 10 กระสวน หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีความตรึงแน่นรองลงมา คือ

หน่วยสร้างที่มีคุณสมบัติเพียง 3 ประการ ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 7 ข. คำกริยาทั้งสองในหน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้ไม่มีประธานร่วมกัน และหน่วสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 4 คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกระสวนนี้อนุญาตให้คำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาได้ หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีความตริงแน่นน้อยที่สุดคือ หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีคุณสมบัติแสดงความตริงแน่นเพียง 2 ประการ ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5 ก. ที่คำกริยาในหน่วยสร้างอ้างถึงเวลาต่างกัน และแสดงการณ์ลักษณะต่างกัน และหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 10 ที่คำกริยาหน่วยสร้างไม่ร่วมประธานเดียวกัน และอนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏแทรกระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างได้

3.2.3 ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เราสามารถวัดความตริงแน่นของหน่วยสร้างกริยาเรียงได้จากคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้าง และในงานชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ความตริงแน่นกำหนดความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้ง 12 กระสวนจากคุณสมบัติดังกล่าว ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

3.2.3.1 หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค

หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค คือ หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีความตริงแน่นในระดับสูงสุด นั่นคือมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ครบ 4 ประการ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หน่วยสร้างประเภทนี้เป็นหน่วยสร้างที่มีเอกภาพ

หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีคุณสมบัติครบทั้ง 5 ประการดังกล่าว ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 1, 2, 3, 5ข, 6, 7 ก., 8, 9, 11 และ 12 (ดูรายละเอียด 3.2.2) ตัวอย่าง

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

224) เขาไหว้ขอบคุณ (กระสวน 1)

225) เขานั่งฟังวิทยุ (กระสวน 2)

226) ธนูหลายดอกพุ่งออกจากคันธนู (กระสวน 3 ก)

227) เขาเต็มใจไปโรงเรียน (กระสวน 5 ข)

228) เขาแอบร้องไห้ (กระสวน 6)

229) เขาทำงานเป็นลูกจ้าง (กระสวน 7 ก)

230) เขาปิ้งปลากิน (กระสวน 8)

231) เขาไปทำงาน (กระสวน 9)

232) ผมยุ่งเป็นกระเชิง (กระสวน 11)

233) สังคมไทยเปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรม (กระสวน 12)

3.2.3.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างไม่ใช่เอกประโยค

จากหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานทั้งหมด 14 กระสวน (12 กระสวนใหญ่ และอีก 2 กระสวนย่อย) มีหน่วยสร้างกริยาเรียง 4 กระสวน ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวไม่ครบทั้ง 4 ประการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นั่นหมายความว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงเหล่านี้มีความตริงแน่นในระดับต่ำลงมา พูดอีกนัยหนึ่งคือ ไม่มีเอกภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจัดว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงเหล่านี้มีโครงสร้างที่ไม่ใช่เอกประโยคหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้ง 4 กระสวน ที่เหลือนี้สามารถจัดเป็นกลุ่มได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

3.2.3.2.1 หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างที่ไม่ใช่เอกประโยคกลุ่มที่ 1

หน่วยสร้างกริยาเรียงนี้จะมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เพียง 3 ประการเท่านั้น หน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้ ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 7 ข และหน่วยสร้าง

กริยาเรียงกระสวน 4 หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 7 ข. แตกต่างจากหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยคที่กริยาเรียงกลุ่มนี้ไม่ร่วมประธานเดียวกัน กล่าวคือ ประธานของกริยา 2 เป็นกรรมของกริยา 1 (ดูรายละเอียด 3.2.2.7) ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 4 จะขาดคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่แสดงความตริงแน่นไป 1 ประการ คือ หน่วยสร้างกริยากระสวนที่ 4 อนุญาตให้มีคำปฏิเสธปรากฏแทรกระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้าง (ดูรายละเอียดใน 3.2.2.4) ตัวอย่าง

234) เขาเขียนเป็นแผนผัง (กระสวน 7 ข.)

235) เขามองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง (กระสวน 4)

3.2.3.2.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างที่ไม่ใช่โครงสร้างเอกประโยคกลุ่มที่ 2

หน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้จะมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่แสดงความตริงแน่นระหว่างกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างเพียง 2 ประการเท่านั้น หน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้ ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 5ก และ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 10

คุณสมบัติความตริงแน่นทางที่หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 5 มี คือ การร่วมมีประธานเดียวกัน การไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏแทรกระหว่างกริยาที่เรียงกัน คุณสมบัติที่ขาดไปก็คือในหน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้ คำกริยาจะมีเวลาที่อ้างถึงมากกว่าหนึ่ง และแสดงการณ์ลักษณะที่มีมากกว่าหนึ่งการณ์ลักษณะ (ดูรายละเอียด 3.2.2.5)

ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 10 นี้ คุณสมบัติที่แสดงความตริงแน่นทางระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างที่ขาดไปก็คือ การที่กริยาเรียงของหน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้ไม่มีประธานร่วมกัน และ การที่กริยาเรียงของ

หน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยาได้ (ดูรายละเอียด 3.2.2.10) ตัวอย่างของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างที่ไม่ใช่โครงสร้างเอกประโยคกลุ่มที่ 2

236) เขาอยากอ่านจดหมายของหล่อนมากกว่า (กระสวน 5ก)

237) เขาหุงข้าวสุก (กระสวน 10)

จากการวิเคราะห์การปรากฏร่วมกันของประเภทของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานที่มีโครงสร้างแบบเอกประโยค และไม่ใช่เอกประโยค ผู้วิจัยพบลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. ในหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค ซึ่งมีทั้งหมด 10 กระสวน จะพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียง 6 กระสวน (กระสวน 1, 2, 3, 5ข, 6, 8 และ 9) จะประกอบด้วยกริยาประเภทเดียวกัน กล่าวคือ กริยา 1 และกริยา 2 ของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยคจะเป็นกริยาบอกการกระทำทั้งคู่ ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างแบบเอกประโยคที่เหลืออีก 4 กระสวน ซึ่งได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5ข, 7ก, 11 และ 12 ต่างก็เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีกริยา 2 เป็นกริยาบอกความสัมพันธ์เท่าเทียมกันเหมือนกัน และมีกริยา 1 เป็นกริยาบอกการกระทำ กริยาบอกสภาพ หรือ กริยาบอกการเปลี่ยนแปลง ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5 ข ประกอบด้วยกริยา 1 เป็นกริยาบอกความรู้สึก และกริยา 2 เป็นกริยาบอกการกระทำ

2. สำหรับหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทที่มีโครงสร้างที่ไม่ใช่เอกประโยค จะไม่มีหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนใดในกลุ่มนี้ที่ประกอบด้วยกริยาบอกการกระทำทั้งกริยา 1 และกริยา 2

สำหรับความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่ใช่เอก-ประโยคนั้นควรจะจัดให้เป็นโครงสร้างพหุประโยคตามที่นักภาษาศาสตร์บางคน

ได้จัดไว้หรือไม่นั้น ในการวิเคราะห์ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่ใช่เอกประโยคนั้น ผู้วิจัยได้นำความตรึงแน่นมาจัดลำดับความตรึงแน่นระหว่างหน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้ กับหน่วยสร้างที่มีโครงสร้างพหุประโยค ผลการวิจัยพบว่าหน่วยสร้างที่มีโครงสร้างพหุประโยคจะมีคุณสมบัติความตรึงแน่นดังนี้

ก. การมีประธานร่วมกัน

หน่วยสร้างพหุประโยคอาจจะมีประธานร่วมกันหรือไม่มีก็ได้ ตัวอย่างเช่น

238 ก. เขายืนขึ้นเพื่อร้องเพลง

ข. เขายืนขึ้นเพื่อให้น้องนั่งแทน

239 ก. เขาเขียนหนังสือและส่งจดหมาย(เช้าวันนี้)

ข. เขาทาสีบ้าน และน้องทำความสะอาดบ้าน

หน่วยสร้างพหุประโยค 238 ก และ 239 ก. ต่างมีประธานเดียวกัน ในขณะที่ประโยค 238 ข. และ 239 ข. จะไม่มีประธานร่วมกัน ดังนั้นหน่วยสร้างพหุประโยคจึงไม่มีข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์ประเด็นนี้

ข. การที่คำกริยาอ้างถึงเวลาเดียวกัน

หน่วยสร้างพหุประโยคอาจจะอ้างถึงเวลาเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ตัวอย่างเช่น

240 ก. เมื่อวานนี้แม่ซื้อของตามรายการครบแล้ว และแม่จะนำไปถวายพระ ในเช้าวันนี้

ข. แม่ซื้อของตามรายการครบแล้ว และนำไปถวายพระตั้งแต่เมื่อวานนี้แล้ว

241) เมื่อวานนี้เขาเตรียมของไว้เพื่อส่งให้เธอพรุ่งนี้เช้า

ประโยค 240 ก. และ 241 แสดงว่ากริยา 1 และกริยา 2 อ้างถึงเวลาที่ต่างกัน ในขณะที่ประโยค 240 ข. อ้างถึงเวลาเดียวกัน ดังนั้นหน่วยสร้างพหุประโยคจึงไม่มีข้อจำกัดทางอรรถศาสตร์ในประเด็นนี้

ค. การมีการณ์ลักษณะเดียวกัน

หน่วยสร้างพหุประโยคอาจจะมีการณ์ลักษณะเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ตัวอย่างเช่น

242) เขาเขียนจดหมายและส่งไปแล้วตั้งแต่เมื่อวาน

243) เขาเขียนจดหมายแล้วยังไม่ได้ส่งเลย

ประโยค 242 แสดงว่ากริยา 1 และกริยา 2 มีการณ์ลักษณะเดียวกัน แต่ประโยค 242 แสดงว่ากริยา 1 และกริยา 2 ในประโยคมีการณ์ลักษณะต่างกัน

ง. การไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธแทรกกลางระหว่างคำกริยาทั้งสอง

หน่วยสร้างพหุประโยคอาจจะมีคำปฏิเสธแทรกระหว่างคำกริยาหรือไม่ก็ได้ ตัวอย่างเช่น

244 ก. เขาเขียนจดหมายและไม่ได้ส่งมันเลย

ข. เขาเขียนจดหมายและส่งไปแล้ว

245 ก. เขายืนขึ้นเพื่อจะได้ไม่พูดถึงเรื่องนี้อีกครั้ง

ข. เขายืนขึ้นเพื่อพูดถึงเรื่องนี้อีกครั้ง

อาจสรุปได้ว่าหน่วยสร้างพหุประโยคไม่มีข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ทั้ง 4 ประการ นั่นคือ หน่วยสร้างพหุประโยคไม่มีความตริงแน่นระหว่างกริยา 1 และ2 ในหน่วยสร้าง และเมื่อเปรียบเทียบลำดับความตริงแน่นระหว่างหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยคและไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยคกับหน่วยสร้างที่มีพหุประโยค พบว่า ลำดับความตริงแน่นของหน่วยสร้างทั้ง 3 ประเภท จะแตกต่างกันดังนี้

ความตริงแน่นทางวากยสัมพันธ์

สูงสุด ——————————————————————— ต่ำสุด

หน่วยสร้างกริยาเรียง + เอกประโยค | หน่วยสร้างกริยาเรียง - เอกประโยค | พหุประโยค

หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค จะมีคุณสมบัติที่แสดงถึงความตริงแน่นระหว่างกริยา 1 และกริยา 2 ในระดับสูงสุด และหน่วยสร้างพหุประโยค จะมีความตริงแน่นในระดับต่ำสุด กล่าวคือ พหุประโยคจะไม่มีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกันของกริยา 1 และ กริยา 2 ในประโยค ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยคจะมีระดับความตริงแน่นที่อยู่ระหว่างหน่วยสร้างทั้งสองที่กล่าวแล้วข้างต้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงจัดให้หน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างไม่ใช่เอกประโยค (non-mono-clausal structure)

3.3 สรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยเริ่มจากการจัดกลุ่มกระสวนของหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งพิจารณาจากคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยาที่ปรากฏร่วมกันในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐาน พบว่า มีหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานทั้งหมด 14 กระสวนย่อย เมื่อนำเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ซึ่งแสดงความตริงแน่นระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง อันแสดงความเป็นเอกภาพซึ่งเป็นคุณสมบัติของโครงสร้างเอกประโยคซึ่งมีทั้งหมด 4 เกณฑ์ มาประเมินผลความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้ง 12 กระสวน พบว่า

หน่วยสร้างกริยาเรียงที่พบในข้อมูลมีความเป็นประโยค 2 ประเภท คือ หน่วยสร้างกริยาเรียงมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค และ ไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวน 1, 2, 3, 5ข,6, 7ก., 8, 9, 11,และ 12 หน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค ได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมีความตริงแน่นในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มแรก โดยจัดเป็นกลุ่มย่อยได้ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วยหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีความตริงแน่น 3 ประการ ซึ่งได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 7 ข. และกระสวนที่ 4 และกลุ่มที่สองประกอบด้วยหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีความตริงแน่นเพียง 2 ประการ ซึ่งได้แก่ หน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 5ก และกระสวนที่ 10 เมื่อเปรียบเทียบลำดับความตริงแน่นระหว่างหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่มีโครงสร้างเป็นเอกประโยค กับหน่วยสร้างพหุประโยค พบว่าลำดับความตริงแน่นของหน่วยสร้างกริยาเรียงกลุ่มนี้จะมีมากกว่าหน่วยสร้างพหุประโยค ผู้วิจัยจึงจัดให้หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้มีโครงสร้างแบบไม่ใช่เอกประโยค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย